

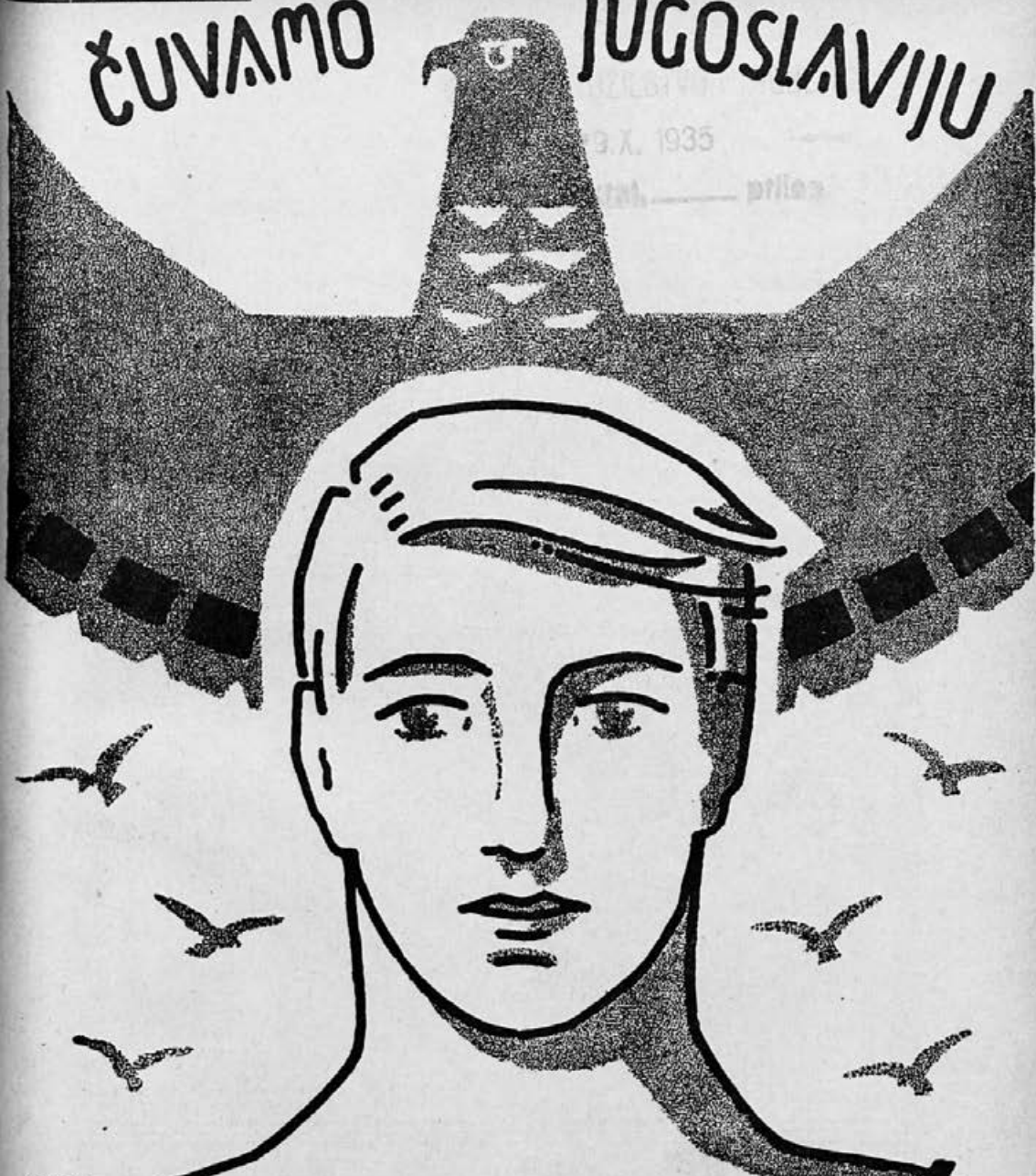
poštarina plaćena u gotovu.

ČUVAMO

JUGOSLAVIJU

9. X. 1935

tab. — priča

40.

SOKOLIC

LIST ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ
GOD. XVII 1935 BROJ 10

SADRŽAJ

1. In memoriam	242
2. Godinu dana	244
3. Maštanje o domovini	244
4. Zrakoplov	245
5. U sokolskoj vežbaonici upoznaj sokolsku misao!	248
6. Brat iz Korotana	252
7. Nekoliko reči o Sokolstvu i njegovom radu	256
8. Sin ugljenara ili Zelenolivadski	257
9. Naši pesnici: Vsi sveti 1935. — Umiranje. — Kralju Mučeniku. — Ti veliki paš Kralj. — Болна је година ова. — Девети октобар. — Confiteor. — Опомена. — На страži. — При развијању со- колске заставе. — Svoja kućica — svoja slobodica. — Sokolova čežnja. — Danes čil — jutri gnil	261
10. Radovi našeg naraštaja: Zgodba o Tinetu. — Selo u na- šoj književnosti	267
11. Glasnik: Savezna takmičenja u odbojci. — Soko na Jadranu. — XI olimpijske igre u Berlinu 1936 god. — „Olympia 1936“. — Za šalu	270

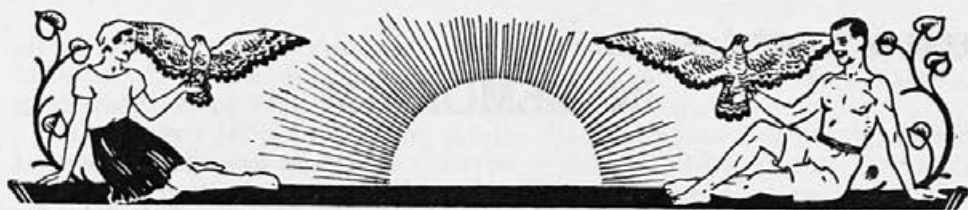
»Sokolić« izlazi svakoga 20 u mesecu. Godišnja pretplata Din 20'—, polu-
godišnja Din 10'—, pojedini broj Din 2'—.

Urednik: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave:
Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. Telefon br. 2312.
Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih
listova.

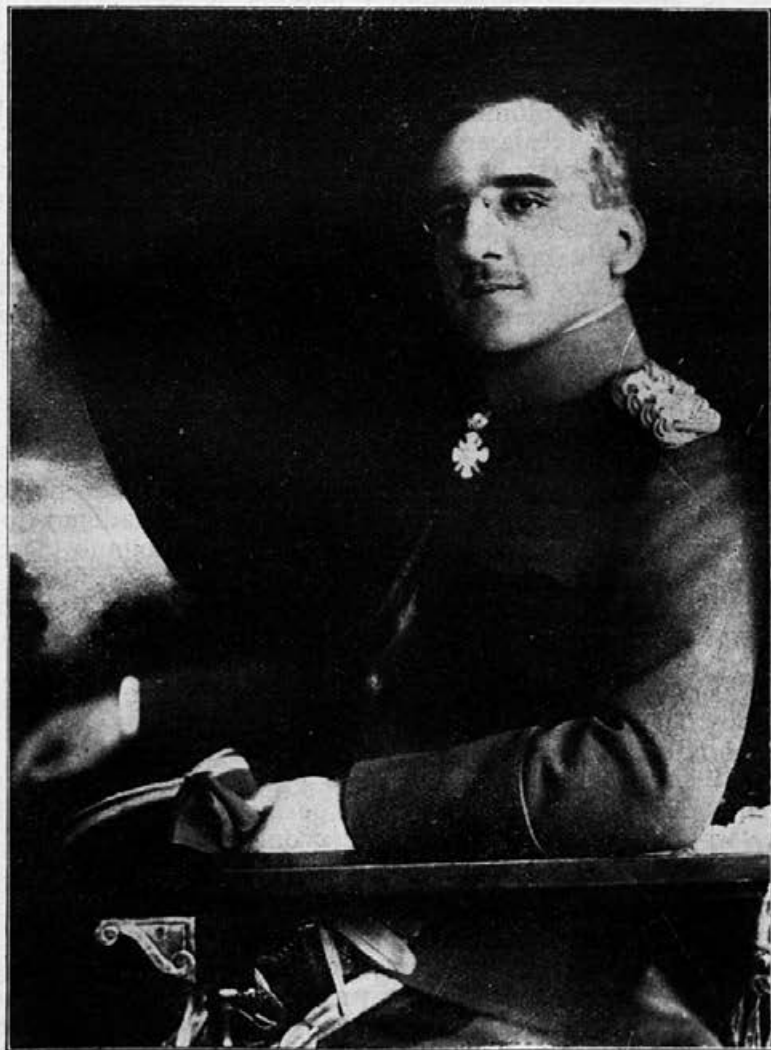
Tiska: Učiteljska tiskara u Ljubljani (pretstavnik Francè Štrukelj).

U LJUBLJANI, OKTOBAR 1935

GOD. XVII

BROJ 10

† *Dileški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj*

IN MEMORIAM

»Blago onom ko dovijek živi,
Imao se rašta i roditi.«

P. P. Njegoš.

I

Tamo daleko u onom sredozemnom pristaništu, gde jauču bezbrojne sirene i gde ulicama krstare ljudi sa svih kontinenata i svih rasa; tamo u onom lepom gradu s uskim ulicama, gde ima svih narodnosti više nego Francuza; tamo na jednom trgu velikog grada u tudini, zaštektao je zlikovački parabelum i potekla je krv Njegove Svete Žrtve.

Beskrajna masa srca, još pre par časaka u zanosu prijateljskog oduševljenja, zadrhtala je od grozote, zakrvarila je od bola i jezivo kriknula. Taj se krik prolomio i razlio preko čitave ove bedne planete; i svuda su tekle suze, ječala srca i drhtale duše od dubokog bola i gnusanja nad zločinom kakvog još nigde ne zabeleži ni jedna istorija. I dok su tako celim svetom krvarila srca i lepršale crne zastave bola, Marselj je nogama gazio i zgazio plaćenu hulju s čijih je zločinačkih ruku još kapala vrela krv Velikog Mučenika. Besnilo bola zahvatilo je duše, a prolivena krv Nevine Žrtve savladala je živce prisutne mase i nezapamćena zločinačka podlost pretvorila je ranjene duše u strahoviti val pod kojim pada i nestaje sve što je neljudsko, zločinačko i zversko.

Na prostranom marseljskom trgu pušila se vrela krv Apostola Mira i mrtvo telo Njegovo već je prestalo biti toplo, a masa je još uvek nešto gazila i ništala.

U to vreme uciviljena Otadžbina pokrila je svoje blede lice gustom koprenom i zajecala tužno i jezivo, a jecaj se njen uzdigao do Neba kao vapaj žalosne Majke. I ceo je svet začutao i pognuo glavu pred velikim bolom, pred bolom koji neće odneti ni deceniji, ni vekovi, ni istorija. Dugo će taj bol materinski lutati svetom, dugo će krstariti beskrajnim daljinama i sva će Vasiona osetiti veličinu njegovu i dubinu njegovu.

Crne zastave bola vihore kobno kroz jesenje vetrove i kiše, a kad se noć spusti liče na tužne seni, koje su sašle s onoga sveta, da se poklone i odaju zadnju poštu Mrtvome Heroju na Oplencu.

Lepršaju tako crne zastave i huje i prolaze jesenji vetrovi, te odnose sa sobom tužnu melodiju jedne besmrtne Smrti. Tužna Domovina jeca i plače nad Oplencem, otkud zvana noćas tako setno i žalosno poju.

II

Čemu ta bol, čemu ti krikovi, čemu crne zastave i tužan poj crkvenih zvona? To je dugačka i tužna priča koja se ne može reći, priča koja se ne može ni napisati. To je priča koja se može samo osetiti, jer je ona bol, a bol nije prava bol, ni tuga nije iskrena tuga, ako je tako mala i tako uska da se može reći i napisati. Naša bol šuti i naša priča šuti. Našu bol i našu priču treba osetiti i razumeti. Mi je osećamo i razumemo, a oni koji dolaze primiče je od nas, pa će je osetiti kao i mi, razumeti kao i mi. Naša je priča bol, naša priča šuti.

ali je mi intenzivno osećamo. No ipak naša bleđa lica, naše upale žalosne oči i naša duboka tuga lebde pred svetom kao verna senka naše duše, našeg srca i naše bolne priče koja šuti.

Imali smo jednom Velikog Kralja. Bio je mudar i plemenit, dobar i pravedan. Bio nam je Otac. Živeo s nama i radio za nas; za našu sreću i za našu budućnost. Kao Kralj mira živeo je i radio za Mir celoga sveta.

Vekovi dolaze i odlaze iz jedne beskonačnosti u drugu i odnose sa sobom dane i događaje, ljude i stvari, prošlost i istoriju.

Na našu Kuću, na našu Domovinu, digla se legija dušmana i zlo-tvora. A naš Veliki Otac, koji nas je proveo kroz onu strašnu Golgotu svetskoga klanja, nizajući pobjedu uz pobjedu, osetio je naš vapaj i našu žudnju za svetim Mirom i Slobodom. On, Veliki Heroj i Pobjednik, opet je zašao u borbu za naš Mir i Mir celoga sveta, za našu sreću i sreću celoga sveta. Kao i uvek nije se plašio opasnosti. I baš u času kad smo Mu mi i ceo kulturni i miroljubivi svet s nama, klicali od velike sreće koju nam je Svojom nesebičnom borbom doneo, baš u tom svetom i velikom času. On je Svoje Delo poškopio Svojom krvlju. U temelje naše velike slobodne Kuće, On je uzidao Sebe i Svoju krv. Ostavio nam je slobodu, a u njoj u sveti zavet:

»Čuvajte Mi Jugoslaviju!«

Mi nemamo više Njegovog tela, jer su nam Ga oteli dušmani naše zemlje, neprijatelji Mira. Ali Njegov besmrtni Duh i sveti Njegov amanet nisu mogli, i nikako neće moći oteti. On ostaje među nama i u nama, On ostaje i večno će živeti u dušama i srcima našim. Pokrićemo Ga crnom koprenom bola i u ime Njegove žrtve poći ćemo dalje kroz istoriju. Poći ćemo i pobeđićemo. Pobeđiće On u nama, pobeđiće Njegov sveti Zavet i mi ćemo jednog dana pod tim Njegovim Zave-tom uz harfe i poj anđela kazati svetu:

»Čuvamo Jugoslaviju!«

III

Prve udarce bola i tragedije, koja je s Njegovom krvlju tekla marseljskim ulicama, savladali smo šutke i herojski i tako odali pot-puno priznanje veličini Njegove zadnje Pobjede. To je ujedno bio najveći trijumf Njegove misli i najstrašniji poraz plaćenih izdajica i svih naših neprijatelja. Kroz sve druge borbe, koje nas čekaju i koje će neminovno doći, nosićemo u sebi Njega, Njegov besmrtni Duh, Njegovu misao i Njegov sveti amanet.

Oni tamo, oni što su bacili lagum pod temelje naše snažne i velike jugoslovenske Kuće, Domovine naše, neće još dugo triumfovati, neće još dugo slaviti pogano i ogavno zločinačko slavlje. Neće, neće! Jer žrtve traže pobjedu, one su proroci te pobjede koja će doći i doneti nam trijumf Njegovih svetih i velikih Ideala.

Mi ćemo pobeđiti! Pobeđićemo, jer tako mora biti! Pobeđićemo, jer, nošeni duhom Velikog Heroja, nikada nećemo pasti pred zapre-kama vremena, nikada se predati dušmanu. Nikada nećemo zaboraviti Njegove svete rečenice iz tužne marseljske tragedije. U tom znaku hoćemo i moramo pobeđiti. To je sveti ideal ne samo sviju nas, nego i onih bezbrojnih heroja što, poput našeg Velikog Oca, još davno, davno proliše krv i rasuše kosti po bojištima za budućnost i sreću ove naše velike i lepe Domovine, ove naše snažne Jugoslavije.

Čuvajmo Jugoslaviju! — Živela Jugoslavija!

JOSO MATEŠIĆ, *Generalski Stol*:

GODINU DANA . . .

Dvetog oktobra navršila se je godina dana od onoga tužnog i žalosnog dneva, kada je do nas stigla grozna i strašna vest iz Marseja, da je pao kao žrtva podlog atentata naš veliki Kralj i Vitez, na svome svetome putu mira.

Srca nas Sokola bila su puna neizmerne ljubavi za našeg vladara. A ta srca zakrvavila su od žalosti na tu groznu vest, koja u crno zavi sav naš narod.

»Čuvajte Mi Jugoslaviju!« To su bile poslednje Njegove reči. Reči, koje su Sokoli kao i svi Jugosloveni uzeli za sveti amanet, kuneći se na potpunu vernost delu Njegovome: Jugoslaviji nedeljivoj.

Pred godinu dana crna lokomotiva povelu Ga je našim krajevima poslednji put. U beskonačnom špaliru klečao je uplakani narod sa svećama u rukama i prigušenim jaukom na ustima. I po noći i po danu narod je padao na kolena u beskrajnom bolu. I stao je svet da gleda tu neopisivu bol, koja je najbolje kazivala koliko naš narod voli svoga Kralja.

Dopratili smo Ga na večni počinak. Tamo na Oplencu, leži telo Njegovo, ali duh Njegov je uvek s nama.

Naš narod je svoju ljubav preneo na Mladoga Kralja našega, na Prvoga Sokola. On tu ljubav pokazuje u svakoj prilici.

Jugoslovensko Sokolstvo ostajući verno svojim idealima, odužice se na dostojan način svetoj seni Kralja Mučenika.

A svake godine na 9 oktobra klicaće naš narod u dubokom pietetu:

Neka je večna slava Viteškom Kralju Aleksandru Prvom Ujedinitelju, Ocu jedinstvene Jugoslavije!

FERDO PAVEŠIĆ, *Sarajevo*:

MAŠTANJA O DOMOVINI

Nema uzvišenijeg razmišljanja od razmišljanja o Domovini.

Jedan mi je čovek rekao da nema Domovine. Ja sam nad njim zaplakao kao nad pokojnikom.

Iskrena ljubav prema Domovini najsnažnije je oružje u rukama pravoga heroja.

Ja nisam ni Jugosloven-Srbin, ni Jugosloven-Hrvat, ni Jugosloven-Slovenac. Ja sam Jugosloven-Jugosloven.

Kad ne bi imao Domovine, život bi mi bio bolan i jednoličan kao sprovod najmilijeg prijatelja.

Čovek bez Domovine izdajica je celoga sveta.

ZRAKOPLOV

Danes, ko se je v pičlih 30 letih pognalo letalo, kakor komaj še kaj drugega na svetu, od prvih neboljenih oblik skoraj do popolnih veleptic, so malone pozabljene naprave, s katerimi se je človek prvič vzdignil nad zemljo: zrakoplovi.

V tehniki morajo biti pojmi ostro ločeni. Ne bomo tedaj delali napake nepoučenih in ne zamenjavali naprav in pojavov, ki se bistveno razločujejo, marveč si bomo dobro zapomnili tole:

Po zraku lahko plavamo (ali plovemo) in letamo. Plavamo s pripravami, ki so lažje ko zrak, letamo pa s takimi, ki so težje ko zrak. Pri prvih izkoriščamo tako imenovani statični vzgon, pri drugih pa dinamični vzgon, povzročen po odbojni sili zračnih delcev na krilih ter po veliki razliki v zračnem pritisku pod krilom in nad njim; dinamični vzgon se pojavi samo tam, kjer je gibanje, pa naj se že gblje letalo proti zraku ali zrak proti letalu. Naprave, s katerimi letamo, so letala, tiste s katerimi plavamo, so pa zrakoplovi in zrakoplovnice. Napačno je torej, če pravimo, da zrakoplov leti. Povejmo še to, da imenujemo zrakoplove vsa plovila, ki nimajo strojev za pogon, so torej čisto zavisna od vetrov, zrakoplovnice pa tista plovila, ki imajo stroje in plovejo z lastno silo. Zrakoplov poznamo tudi pod imenoma »balon« — od francoskega »balle« (bal), kroglja — torej: velika kroglja, in »aerostat« — od grškega »aēr« (zrak) in »statos« (stoječ, od histemi, stati); po naše tedaj »zrakostoj« (te skovanke seve ne bomo uporabljali). Zrakoplovnice poznamo tudi pod ljudskimi imeni »cepelin« (od zrakoplovnice nemškega grofa Zeppelina, ki je gradil največja plovila te vrste), »zračna ladja« (od nemškega »Luftschiff«, izgovori »Luftšif«, ali od francoskega »aéronef«) ali »dirigeable« (izgov. dirizábl), kar pomeni »vodljiv«, torej plovilo, ki ga lahko vodimo, za razloček od »balona«, v katerem smo prepušteni vetrovom.

Zrakoplov plava v zraku prav tako kakor les v vodi. Prav kakor v vsaki tekočini silijo zaradi teže (ki ni nič drugega ko izraz privlačne sile Zemlje) tudi vsi zračni delci k tlom; zrak tedaj tišči zaradi teže na zemljo, pa tudi na vse ploskve v zraku; temu pritisku pravimo aerostatični pritisk; deluje v vse smeri z enako silo. Z višino zračni pritisk pojema, zato potiska vse predmete, ki se nahajajo v njem proti kraju nižjega pritiska, to je navzgor. Tej sili, ki izriva predmete navzgor, pravimo aerostatični vzgon. Prav kakor za tekočine, velja za izračunavanje sile vzgona stavek, ki ga je dokazal skoraj pred poltretjim tisočletjem Grk Arhimedes: vzgon zraka na telo v njem je enak teži odrinjenega zraka ali, še nazorneje, teži, kakršno bi imelo telo, če bi bilo iz zraka. Kaj je vzgon, se lahko prepričaš, če potisneš kos suhega lesa na dno posode z vodo; brž ko ga spustiš, šine z veliko silo na površje. Vzgon čutiš na lastnem telesu, tudi če splavaš nekaj metrov globoko v vodo; ko nehaš plavati, te voda zlasti morská, sama zrine na površino.

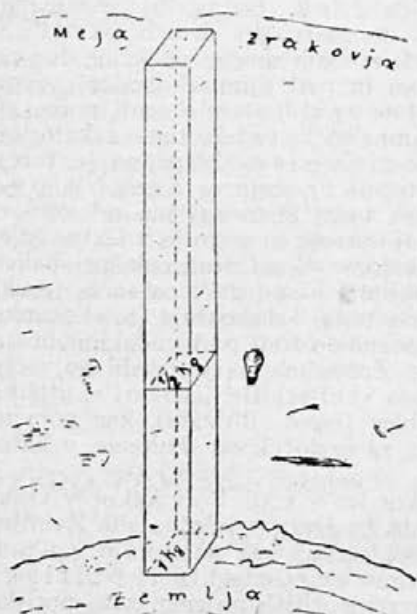
Tale primer nam bo živo predočil Arhimedov stavek in s tem razumevanje zrakoplovbe. En liter (to je 1 kubični decimeter) zraka tehta v normalnih razmerah približno 1,3 grama. Zamislimo si kocko v velikosti 1 dm³ (torej z 10 cm dolgimi stranicami) s tako tankimi stenami, da tehta samo 10 gr. Če vzdignemo kocko s tal na 1 m visoko mizo, nastane tam, kjer je stala prej, praznina, na mizi pa moramo z njo odriniti 1 l (= 1 dm³) zraka, da dobimo prostora za kocko; praznino na tleh seve v trenutku zalije zrak. Pri vzdiganju nam pa pomaga vzgon, ki znaša pri 1 dm³ kocki 1,3 g, saj smo pravkar zvedeli, da je tolikšen, kolikršna je teža odrinjene količine zraka; kocka je odrinila 1 dm³ ali 1 l zraka, 1 l zraka pa tehta 1,3 g. V resnici

torej nismo vzdignili 10 g, temveč samo $10 - 1.3 = 8.7$ g, kajti s silo 1.3 g nam je pomagal vzgon. Dozdevno je vsak predmet toliko lažji, kolikor tehta količina zraka, ki ga predmet odrine, to se pravi; kolikor bi tehtal predmet, če bi bil ves iz zraka.

Tvarin, ki so lažje ko zrak, poznamo več. Že segret zrak sam n. pr. je lažji od zraka ob navadni toploti. V novem veku nam je dala znanost tudi več lahkih plinov. V zrakoplovbi uporabljajo le tri: vodik, svetilni plin in helij. Prvi je najlažji, drugi najcenejši in si preskrbiš ga lahko skoraj povsod, tretji pa ne gori.

Sedaj ko poznamo temeljne zakone, na katerih sloni zrakoplovba, si utrdimo še nekaj pojmov.

Zrakoplov mora biti napolnjen s plinom. Seve, če bi bil čisto prazen, bi vzdignil mnogo več, toda ne poznamo je snovi, iz katere bi zgradili tako močno oblo, da bi kljubovala velikanskemu pritisku vnanjega zraka. Pomisliti moramo, da pritiska zrak na vsak štiriinšestdeset centimeter (cm^2) s silo 1 kg

Sl 1

(to je zaokrožena številka; pritisk se spreminja z gostoto, ta pa s toploto; gorak zrak je redkejši in lažji shlajen gostejši in težji. Povrh tega pojava pritisk z večajočo se višino, ker imamo, če se vzdignemo, čedalje več zraka pod sabo, a čedalje manj nad sabo (sl. 1). Že primeroma majhen zrakoplov ima 10 m premera in račun pokaže, da bi na tolikšno oblo pritiskal zrak s silo 3 milijonov kg. Da se torej obla ne stisne, jo napolnimo s plinom, ki je lažji ko zrak, pa vendar pritiska od znotraj navzven ter s tem obvaruje plovilo zračnega pritiska držeč mu ravnovesje; obenem mu daje polno obliko in napihuje ovoj.

To, kar smo povedali doslej, jasneje izrazimo s številkami. Za primer vzemimo zrakoplov z vsebino 1000 m^3 (prostorninskih metrov). 1 m^3 zraka tehta okoli 1 kg in 2 dekagrama, 1 m^3 vodika, s katerim je naše plovilo napolnjeno, pa 2 dekagrama. Zrak v obli bi tehtal torej v celoti $1000 \times 1.3 = 1300$ kg; na njegovem mestu pa imamo vodik, ki tehta le $1000 \times 0.2 = 200$ kg. Razliko med »zračno« in »plinsko« težo $1300 - 200 = 1100$ kg

imenujemo vzgonsko silo ali vzgon. Če odštejemo od tega težo zrakoplova, recimo 400 kg, lahko naložimo 700 kg tovora; to je koristni vzgon ali vzdizna sila. Preprosto, kaj ne?

V resnici so reči bolj zapletene. Zrakoplova vzdizna sila se namreč neprestano spreminja; sedaj narašča, sedaj pada. Zakaj? Zato, ker se prostornina vsakega plina in tudi zraka, ki je vendar le zmes plinov, spreminja s toploto in z vnanjim pritiskom. Če toplota naraste, se plin raztegne in zavzame več prostora; če se toplota zniža, se plin skrči in zavzame manj prostora. Takisto poveča plin svojo prostornino, če se vnanji pritisk zniža in jo zmanjša, se stisne, če se vnanji pritisk poveča. Seve se pri povečevanju in zmanjševanju prostornine, pri raztegovanju in skrčevanju, teža plina ne spreminja, saj ga imamo vedno isto količino.

Pređenimo te razmere v zrakoplovo oblo. Množina plina je vedno ista; vedno enaka je torej tudi teža. Toda če obseva oblo sonce, se plin segreje, raztegne in napihne oblo; obla postane večja, odrine več zraka, s tem pa zviša vzgon: zrakoplov se vzdiguje. Ali bolj ko gremo v višino, bolj je zrak hladen in redek. V višavi se plin ohladi in skrči; obla omlahavi, odrine manj

zraka, s tem se zniža vzgonska sila; plovilo postane »težko« in začne padati. Sonce in oblaki, topli in hladni vetrovi, nižina in višina povzročajo neprestano spreminjanje vzgona. Zrakoplov se lahko vzdigne do višine, ki jo izračunamo po njegovi velikosti, ker vemo, kako se zrak z višino ohlaja in redči. Čedalje redkejši zrak pritiska s čedalje manjšo močjo na oblo; zato jo plin čedalje bolj napihuje in počila bi, če bi bila čisto zaprta.

Ti pojavi, ki so vsak zase preprosti, učinkujejo skupaj in store, da je časih plovba po zraku hudo zamotana in kočljiva reč, zakaj če s tem računam in to storiš, ti hodi čez pol ure ono napoti in narobe.

Fizikalne zakone zrakoplovbe poznamo, pa pogledjmo, kako jih moremo dejansko izkoristiti.

Kratek premislek nam pove tole: če hočem spraviti zrakoplov v višino, ga moram olajšati; če ga hočem spraviti

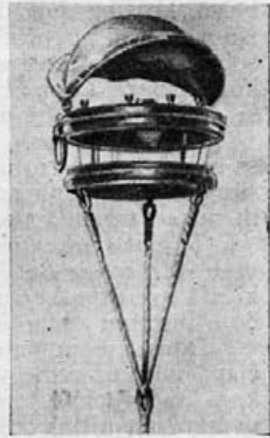
iz višine k tlom, ga moram otežiti. Prvo lahko storim, saj je treba le del teže vreči na zemljo, toda kako naj v zraku plovilo otežim? Tega očitno ne morem, zato pa lahko uberem drugo pot: zmanjšam vzgon (vzdizno silo) s tem, da izpustim nekaj plina.

Tako smo si ustvarili v domišljiji približno podobo zrakoplova in njegovih naprav. Najvidnejša je ogromna obla za plin. Navadno je sešita iz svile

in preplekana s firnežem, da plin ne uhaja, mnogo pa uporabljajo tudi cenejši gumovan perkal (bombažasto blago); goste, toda drage in občutljive so oble iz 7 do 8 slojev govejih slepih čreves (ena taka kožica je 12 cm dolga in 6 cm široka). Sončni žarki blagu in gumiju zelo škodujejo, zlasti v višinah, kjer so mnogo močnejši ko pri tleh, zato oblo rumeno pobarvajo; ta barva ne prepušča kemično učinkovitih vijoličastih, modrih in rdečih žarkov. Poskusili so tudi s kovinastimi, aluminijastimi oblami, ki bi bile trdnejše in gostejše ko vse druge, pa so jih morali opustiti, ker se niso dale prevažati in je bilo pristajanje v vetru prenevarno.

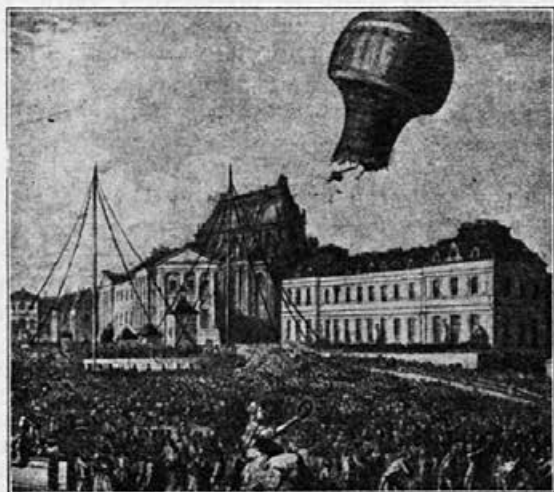

Sl. 3

Sl. 4

Na vrhu oble je odprtina z krožnim zaklopnikom. (Sl. 3 kaže zaprt, sl. 4 pa odprt zaklopnik.) Zaklopko vodnik z vrstico vsak trenutek lahko odpre in izpusti poljubno količino plina. Spodaj je obla odprta in prehaja v »štulo«; to je dokaj široka cev iz blaga, skozi njo oblo polnijo, pa tudi plin lahko tod uide, če se preveč raztegne, sicer bi oblo razgnal. V gornji poluti

Sl. 2

je trikotna reža, z vrhom na tečaju in osnovnico ob polutniku, ki je preplešljena z jezikom blaga. Od vrha »jezika« visi v košaro širok, rdeč trak, s katerim lahko vodnik odtrga jezik z reže, da se obla lahko hitro izprazni. To je potrebno zlasti pri pristanku v vetru, ko se plovilo vleče po tleh, buta košaro ob kamenje in drevje ter ograža potnike. Režo je treba kajpa vsakič kratek, ko smo jo rabili, znova zalepiti z jezikom. Za lepilo jemljemo raztopino gumija.

(Dalje prihodnjič.)

IVO MAJCAN, Gospić:

U SOKOLSKOJ VEŽBAONICI UPOZNAJ SOKOLSKU MISAO!

Ko je u mladosti zavoleo sokolsku vežbaonico i svestrani sokolski rad, koji se u njoj provada, taj će i kasnije, u svojoj muževnoj dobi, rado posećivati sokolsku vežbaonico i u njoj širiti pravi sokolski duh. Širiti će u njoj duh sloge, bratstva, ljubavi i ravnopravnosti, koji ima da pokaže našim pripadnicima, a preko njih i celome jugoslovenskome narodu, da smo jedna nerazdruživa celina, jedno srce i jedna duša — sposobna da crpeći snagu iz sopstvenog vrela — preporada, stvara i napreduje.

Svakome je jasno da snagu i polet za takav rad daju iskusniji, spremniji, sposobniji i jači pojedinci, koji neumorno i s mnogo idealizma rade u našim redovima.

To su, bez malih izuzetaka, većinom oni pojedinci, kojih ima i danas veliki broj, a koji su svoj čelični značaj i čvrstu volju izgradili baš u našim sokolskim redovima, kroz sokolsku vežbaonico. To su oni dosledni muževi, koji su očeličili u borbi za pobedu sokolsko - narodne misli, oni odvažni borci, koji su Jugoslovenstvo osećali i nosili u svom srcu i neustrašivo ga ispovedali i na očigled naših vekovnih dušmana i krvnika, gledajući pred sobom vešala, koji su sami sebe gledali u mračnim i hladnim ćelijama, iz kojih izlaze samo živi kosturi, ali očeličena duša sa svetim plamenom u srcu, koji im iz očiju seva i govori: »Sloboda ili smrt«!

Zar imade malo takvih u našim redovima? Nema li možda takvih, koji sa strane promatraju naš rad, jer su onemogućeni da seju među našu sokolsku omladinu duh narodnog i državnog jedinstva, — zaslugom onih, koji su ih nekad mrzili i prezirali, a danas im se podrugljivo posmehuju?

Ti naši prekaljeni borci su mirni, ali trpe, povučeni, ali puni nade i vere, jer znaju da će istina pobediti, da će sokolska reka izbaciti iz svog korita sve otpatke i sav trulež, koji joj koči i zadržava prirodan tok i zamućuje bistrinu njene bujice.

Danas je mnogoj braći nerazumljivo, kako to da može neki ugledniji član, rame uz rame vežbati i raditi za opću sokolsku stvar, s jednim obrtnikom, radnikom i t. d. Da, znam da je to mnogima nerazumljivo, ali budite uvereni da niti jedan od te braće nije dobar Soko, da niti jedan od tih ne shvaća ispravno Sokolstvo, i da nijedan od tih nije prošao kroz sokolsku vežbaonico, gde se jedino može pravilno i zbiljski upoznati sokolsku misao i pravi sokolski život. Tu u vežbaonici, gde se najpre razvija jasna svest o potrebi i važnosti svestranog sokolskog rada, kako za pojedinca, tako i za celi narod, kroz taj rad i iz tog rada, ali samo kada se pravilno shvati, neprimetno i lagano, ali uverljivo proleđa se u našu nutrinju oduševljenje i polet za snažnu i odvažnu sokolsku misao.

Koga nije taj rad oduševio, ko nije otkrio u njemu zadovoljstvo, lepotu i sreću, taj ga ne može pravilno razumeti niti oceniti njegovu svestranu

uzgojnu važnost, naročito za uzgoj naše omladine. Takav ne može razumeti nitij važnost i potrebu uzgajanja naše mladeži u narodnom duhu, u duhu narodnog i državnog jedinstva.

Može neko zvonkim i gromkim glasom govoriti o tom radu, kao što mnogi znaju kićenim rečima pričati o zadatku Sokolstva, može ga neko prikazivati u lepim bojama, davajući mu pravo mesto u nizu uzgojnih sredstava, ali će sve to izgledati odviše suhoparno, šablonski i bledo, nije li dotičnik sve to i proživio i na sebi osetio blagodat sokolskog uzgoja i rada, naročito u sokolskoj vežbaonici.

Bez tih doživljaja, bez osećanja za ono što se govori i bez nepokolebljivog verovanja u ono, što želimo drugima reći i usaditi u njihovu dušu i srce, naše će reči odzvanjati odviše suho i prazno, bez podloge i neće se doimati slušaoca onako, kako želimo.

Onaj, međutim, koji je prošao kroz sokolsku vežbaonicu i u njoj upoznao veličinu sokolske misli, i s manje će reći uspeti, jer će njegove reči počivati na iskustvu, na delima, na jasnim spoznajama i jer će one dolaziti neposredno iz dubine njegove duše, kamo su bile usadene za vreme sokolskog rada, još u njegovoj mladosti, kada je u sokolskoj vežbaonici izgrađivao samoga sebe, svoj pogled na život i na sve ono što ga okružuje, a odiše ljubavlju, istinom i dobrotom.

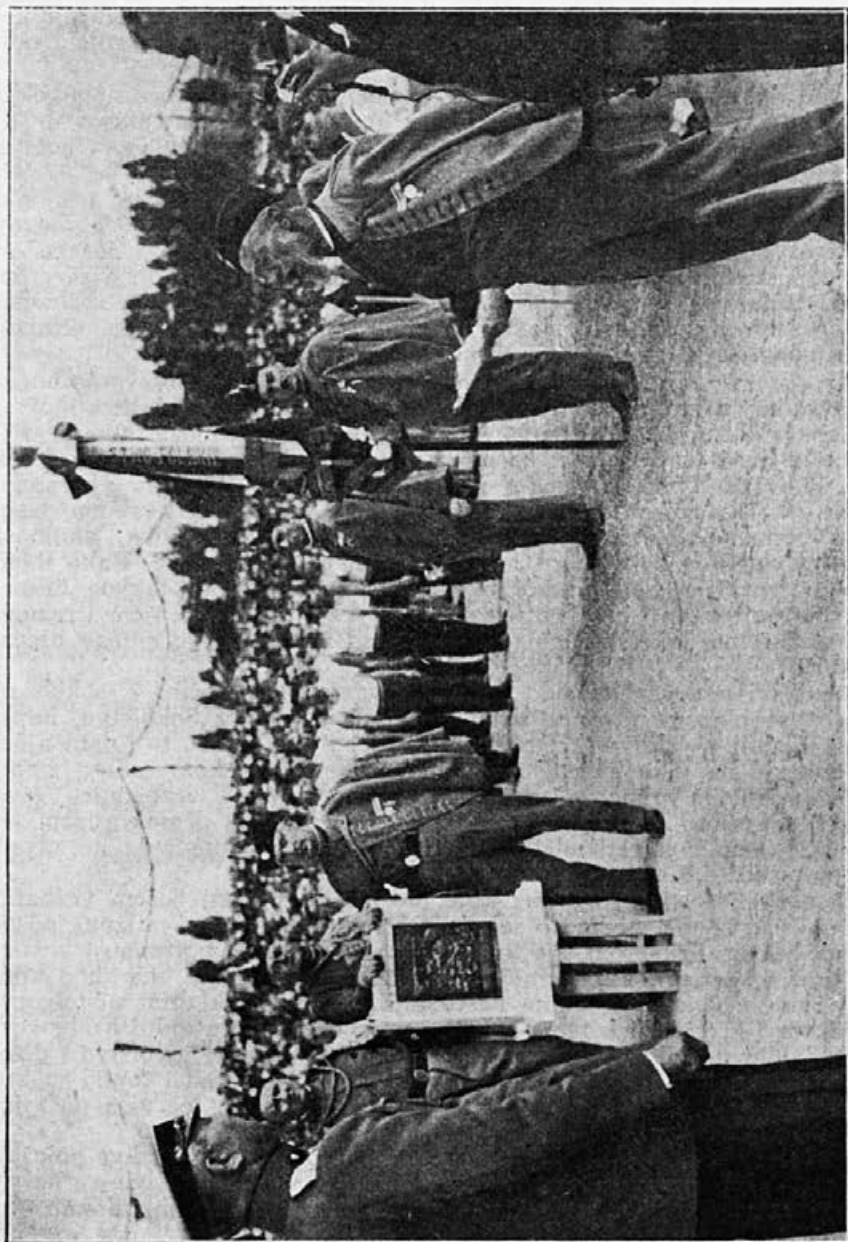
Koliko vredi, osobito danas, jedan tako uzgojeni Soko, nije potrebno ni govoriti, kada znamo da su nam vrlo potrebni čelični značajevi i čvrste volje. Koliko oduševljenja i razumevanja za sokolski rad može tako uzgojeni Soko uliti u duše ostale braće, naročito mlade braće vežbača, koji su došli u naše redove s lepim mislima i namerom da kroz sokolsku vežbaonicu upoznaju sokolsku misao, kako bi je mogli dalje širiti, biće svakome jasno. Jasno neće biti možda onima, koji su pod uticajima raznih prilika i okolnosti, a bez svog vlastitog sokolskog uverenja, došli u naše redove. Kako mlada braća, ako ispravno gledaju na Sokolstvo, prosuduju rad takvog brata i kako počnu najednom i bez fraza jasnije i s većim oduševljenjem i razumevanjem gledati na Sokolstvo i na sokolski rad, mogla su se mnoga braća i lično uveriti.

Uzalud svi nagovori, uzalud sva predavanja — naročito o sokolskom bratstvu o sokolskom pozdravljanju, o demokratizmu u Sokolstvu, uopšte o sokolskoj ideji, — ako vežbaće kategorije, jer njima je sve to i namenjeno, barem donekle ne vide i osete to i u stvarnom sokolskom radu i životu. Dakle delom, ličnim primerom pokažimo da smo braća. U vežbaonici i izvan nje zasvedočavajmo da ispravno gledamo na sokolski demokratizam, jer jedino tako ćemo pokazati mladoj braći, da ih ne varamo i da ne zavaramo sami sebe.

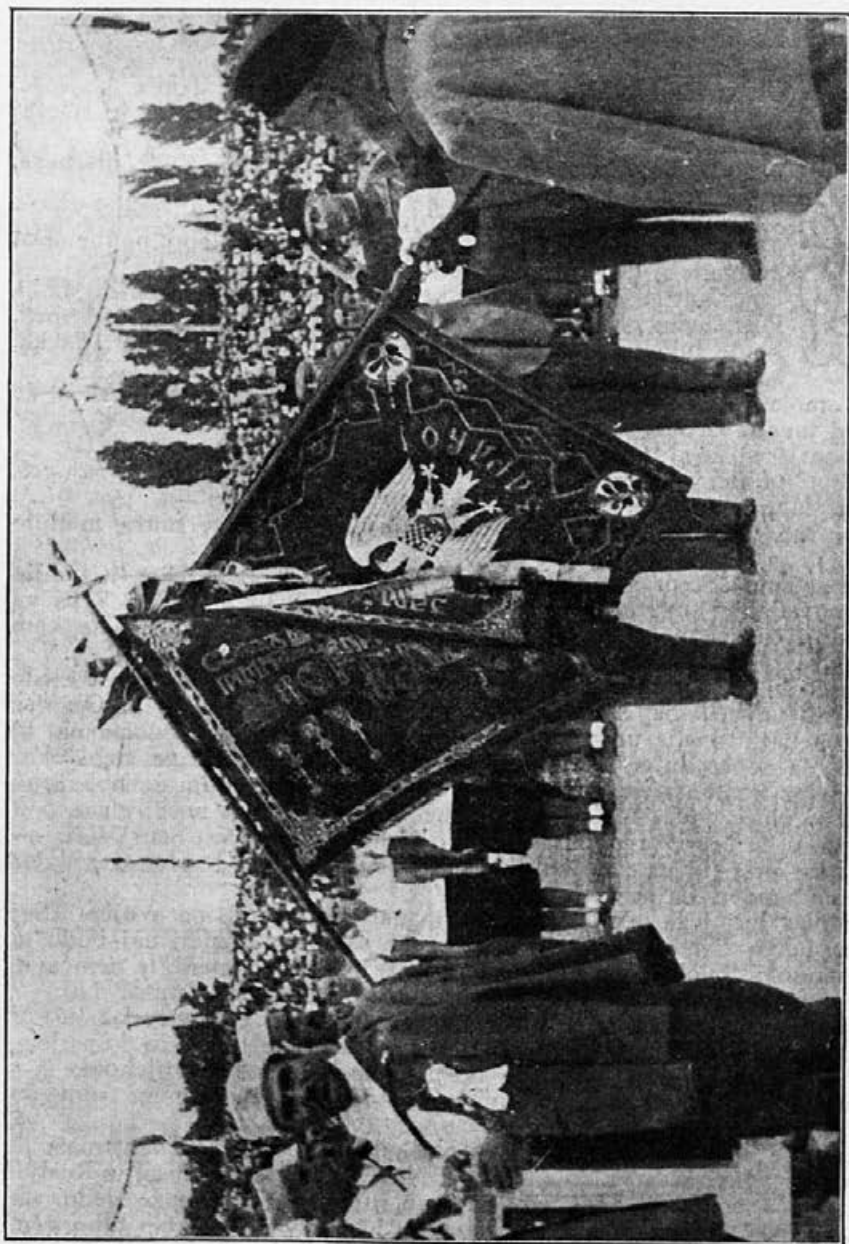
Više nego li čestim govorima koje možemo održavati našem vežbaćem članstvu — i kroz više godina o sokolskom bratstvu i demokratizmu, postići ćemo time, da im primerom sve to pokažemo. — Zar je potrebno i govoriti o tome braći iz zanatlijskih, radničkih i drugih redova, kada vide da s njima rame uz rame vežba i na raznim nastupima sudeluje neki brat učitelj, profesor, doktor i t. d., koji k tome zauzima u javnom životu vidni i odgovorni položaj? — Zar nije dovoljno da ta braća ispravno shvate Sokolstvo i demokratizam i uopšte zadatak Sokolstva i samo s malo iskrenih i toplih reči, ali prisustvom među njima takvoga brata, koga i radi toga još više poštuju i cene.

Da, mnogo ima braće koja u privatnom životu zauzimlju takve položaje, ali malo, vrlo malo ih ima, koji radom u sokolskoj vežbaonici, gde su najviše potrebni, zasvedočavaju da su nam iskrena braća, da su dobri Sokoli, koji ispravno gledaju na Sokolstvo i sokolsku misao.

Zato tamo gde je Sokolstvo u opadanju, ne mislim po broju, nego po kakvoći, gde je u opadanju sokolsko ćudoređe i pravilno razumevanje sokolskog rada, potrebno je da dodu u naše vežbaonice svi dobri Sokoli, i da primerom svojim pospeše kod vežbaćeg članstva upoznavanje sokolske misli i to kroz sokolsku vežbaonicu.

Momentat s predaje plakete Saveza SKJ Savezu bugarskih Junaka za vreme govora br. Gangla ;
posve levo : pretsednik Saveza Junaka general br. R. Atanasov

Najznačajniji i najdirljiviji momenat na sletu braće bugarskih Junaka u Sofiji — bratimljenje zastava
dveju velikih narodnih bratskih organizacija: Saveza bugarskih Junaka i Saveza Sokola Kraljevine
Jugoslavije — dne 13 jula

BRAT IZ KOROTANA

(Nadaljevanje)

VI.

daj pa vidim, da si slaba prerokinja,« se smeje Tonče, ko vošči Citi srečno novo leto. »Božič je proč, a Kranjci so še zmeraj pri nas —«

»So,« se namrdne deklica, »pa' nimajo nikjer pisanega, doklejš ostanejo —«

»Tak ti še zmeraj oni roje po glavi?«

»Boš videl, kako boš tudi sam kmalu lepo po nemško žvižgall!«

»Kar piščalko mi preskrbi!« jo mahne Brnik proti Loki. Petričevim gre voščiti novo leto. Kako so kaj bili v skrbeh, ko je bilo te dni tako napeto, da so nekateri že kar čakali, kdaj bo zagrmelo —

»Hej, smola bo!« se mu zasmee izza ovinka Štekljeva Hana. »Ali si že srečal pred menoj kakšnega moškega?«

»Narobe; ti si že druga ženska —«

»Potlej ti pojde vse leto navzkriž,« mu delavka seže v roko. »Saj veš, da pomeni slabo znamenje, če zjutraj najprej srečaš žensko —«

»Pa bi zate mislil, da slabo prerokovanje ne velja,« se muza mali in vošči.

»Mene se smola še prav posebno drži,« hiti Hana in pove, da so ji zadnjo soboto odpovedali v tovarni. »Greš na Loko? Dobro jih potolaži. Petrička je bila zadnji čas čisto obupana. Kjer me je srečala, je samo trščila, kam naj pobegne.«

»V kaščo bi ji svetovala,« se smeje deček v navalu razposajenosti. Kdo bi neki mislil na beg! Saj se Macen tudi nikamor ne premakne in Obir se ne zgane, pa naj štoroklja po njem Peter ali Pavel! Kakopak, z doma naj bi se umikali, da se bo tujec lažlje košaril v njem! Naj si z one strani kar pridejo sem po kostanja, če jih res prsti srbe! Jugoslovani jim že pokažejo, kaj se pravi svinec zobati! Ako se hitro ne usuknejo, bodo nosili glave pod pazduho, pa ne le čez Dravo, ampak mimo Celovca še onkraj Šent Vida —«

»Kar med prsti bi ga zmečkala,« ugaja Hani dečkova bojevitost, »kdor je tako malo vreden, da se tujcem liže!«

Kakor plaz hiti jezca iz nje. Kaj ne bi znal ostati vsak na svojem? Saj tudi Nemci lahko žive tod, kdo jim kaj brani, samo po pameti naj bodo in kakor se spodobi. Sploh se pa z njimi človek še nekako pomeni, le nemčurji, nemčurji, to je zalega! Ali poznaš Tonče Matica, Lenčevega brata? Ne —? No, saj škode ni zato nobene. Motovilo ni vredno, da ga sonce obsije. V Rutah ima kmetijo, priženil se je bil tja, kup otrok je doma in kup dela, pa ti gre Matic, ki niti kihnit ne zna po nemško, k nemškim vojakom.«

»A, zato Cita vse ve?!« uide Tončetu, vendar se Hana zaman trudi, da bi spravila kaj več iz njega.

Petričeve je novo leto koj prvi dan obiskalo z žalostjo. Po ranj maši je Mojca govorila z Lovračevo Lizo z Zavrha. Nac, Lizin brat, je pisal iz Rusije. V pismu naroča pozdrave tudi za Petričeve in vprašuje, ako že vedo, da Tomaža ne bo več domov. Bila sta s Tonetom hkrati v ujetniškem taborišču, kjer je neusmišljeno kosil pegasti legar. Poleg mnogih drugih je pobralo tudi Tomaža Petriča.

Mojca se je vrnila od maše kakor smrt. Ko je zdaj zagledala Tončeta, so se ji spet udrle solze:

»O, za našo hišo ni več sreče na svetu —«

Oče Petrič je kakor pepel. Tolažil bi rad, a beseda se trga iz njega kakor korenina krepkega drevesa iz zemlje. Zalka in Foltej strmita in jokaje hodita za materjo. Tudi Naninega premaga žalost. Podoba botra Tomaža mu živo stopi pred oči izza trenutka, ko je odhajaje naročal:

»Nič ne jokaj, Mojca. Le lepo se imejte ta čas, saj bom kmalu doma —
In zdaj je daleč v Sibiriji našel svoj dom.

Potrt se vrača Tonče Brnik v Borovlje in se mu zdi, da se je vse zarotilo proti njemu. Kamor se ozre, je kaj narobe. Celo vreme se kisa in ni niti prave zime. Oblaki lezejo skupaj, nebo se zagrinja v sivino in zrak je vlažen, da človek komaj diha. Doma stric Joza čita pismo. Nana, Tončetova mati, je pisala iz Celovca.

Kako je z Nano?

Hudo. Zdaj so menda časi taki, da ni nikomur dobro. V Borovlje bi rada prišla pogledat, pa si ne upa. Ali so res Kranjci in Srbi tako grozni? Naj pazi Joza na Tončeta, da se mu kaj ne zgodi.

»Kdo je neki mamó tako grdo naplahtal?« se Tončetu zdi za malo. »Ali ji naj pišem, kako smo z našimi vojaki prijatelji? To bo veselala!«

»Bog ne zadeni!« sklene teta roke. »Kaj pa misliš, kakšen ogenj bi bil v strehi, ako pride pismo Nemcem v roke! Še zaprli bi mater —«

»Saj je vendar Slovenka. Kdo ji kaj sme za to —«

»Le pusti. Tonče, ko še ne moreš vsega razumeti, prekine stric besedovanje. »Bo že prišel čas. — Saj vrnjen dan je vsak dan —«

In je res prišel čas, joj, kakšen čas. Jelo je deževati, da je sneg kopnel kakor bi kdo kuril pod njim. Dan za dnem je lilo, nevihte so prinorele kakor sredi pasjih dni in zdaj hrume z gora besneči hudourniki. Celo pečevje vali voda s seboj, povsod prestopa bregove, izpodjeda steze in pota, ruje drevje in odnaša brvi in mostove ter vsa umazana in razpenjena brzi v Dravo, ki komaj, komaj še sprejema tolike množine v svojo strugo. In nič se še ne kaže, kdaj bo konec tega. Ali se res bliža sodni dan?

Strah in groza, kaj bo to? Nalivi so pojenjali, pa so se z onstran Drave, s Humberka oglasili topovi. Ti so nemški. Z Ljubelja jim vztrajno odgovarjajo slovenski. Drava, Drava, srebrno zeleni pas, ki je sam Bog opasal z njim to lepo slovensko zemljo, kaj si vendar zakrivila, da te zdaj križajo in bičajo granate!

Nebo se je zjasnilo. Ali se je zgrozilo spricho take grozote? Topovi brušajo, brušajo granate, ki srše in sekajo pod Humberk z Ljubelja, po Ljublju, po Žingarici in Grlovcu s Humberka. Po olšju vzdolž Drave je razporejena vojska. Prebivalstvo drgeče, se križa in šepetaje ugiblje, kaj utegne prinesiti jutri, pojutrnjem. — Teta Reza joka, stric Joza guba čelo. Danes se mu ne ljubi niti v delavnico. Kadar završi nad trgom granata, se mu pogloblje brazde na licih.

Kje je Žiko? Humberški most straži in brani s svojimi. Ako ta pade Nemcem v roke, je Rož izgubljen.

Da bi se Žiko umaknil? Kje si more stric misliti kaj takega! In vendar bi Tonče rad govoril z njim.

»Ali smem, stric? Samo za trenutek skočim tja.«

»Si ob pamet?!« se strese teta. »Tako po neumnem bi nosil kožo na prodaj.«

»Saj streljajo le s topovi in gre vse čez.«

»Kljub temu te lahko zadene.«

»Oh, ko bi šel po olšju. Kje me v gošči more kdo videti.«

Tudi puškarja skrbi, a še bolj ga mika izvedeti, kaj vse tiči za tem ropotom.

»Otroka se menda ne bodo lotili.« pregovarja ženo, »take zverine pa tudi niso. Previdno naj smukne tja, saj je čvrst.«

Tonče poskoči, Reza zaihti, nad trgom je pravkar završala granata in se še zdaj tresejo šipe v oknih.

»Ali slišiš —?«

»Ta me ne bo zadela,« se hudomušno smeji mali. »Nič se ne bojte, teta, kakor bi mignil, bom nazaj.« Že leti. Srno bi prehitel, tako jo cedi po trgu, vendar se Rezi zdi, da ga neskončno dolgo ni nazaj.

»Potrpi no, saj je komaj odšel.«

»Kako si čuden. Če ga ubijejo, ga nobena solza več ne prikliče.«

Stric mrmra. Sam nase je že nejevoljen.

»Nehaj no,« se končno naveliča ženinega stokanja. »Kaj pa imamo na svetu dobrega, da bi se morali tako bati za življenje —!«

»Pa bi šel sam.«

Puškar namrši obrvi.

»Saj še ni prekasno,« stopi k vratom in ženi od groze zastaja kri, ko vidi, da mož res hoče venkaj.

»Seveda,« ji gre na jok, »če je še tako prav, ne smem nič svetovati in ne reči nobene besede. Komu naj potlej kaj potožim, ako doma ne morem!« Joza hoče zagodrnjati, ko že stopi Tonče v kuhinjo.

»Kaj si izvedel —?«

»Nič.«

»Kaj se to pravi —?«

»No, res. Žiko je samo tožil, kako je izmučen. Dve noči in dva dni že ni zatisnil oči.«

Stricu noče v glavo, teta stoka o božji šibi, Tonče pa si otira znoj in pripoveduje, kako je to prav za prav imenitno.

»Kaj?«

»No, vojna vendar. Saj je zdaj vojna, čisto prava vojna.«

Smešno, na moč smešno se mu zdi. Na tej in na drugi strani Drave stoje vojaki in se gledajo kakor psi in mačke. Ako kdo kaj preveč pomoli glavo, mu kmalu zažvižga z nasprotne strani zzziiiiuuu —

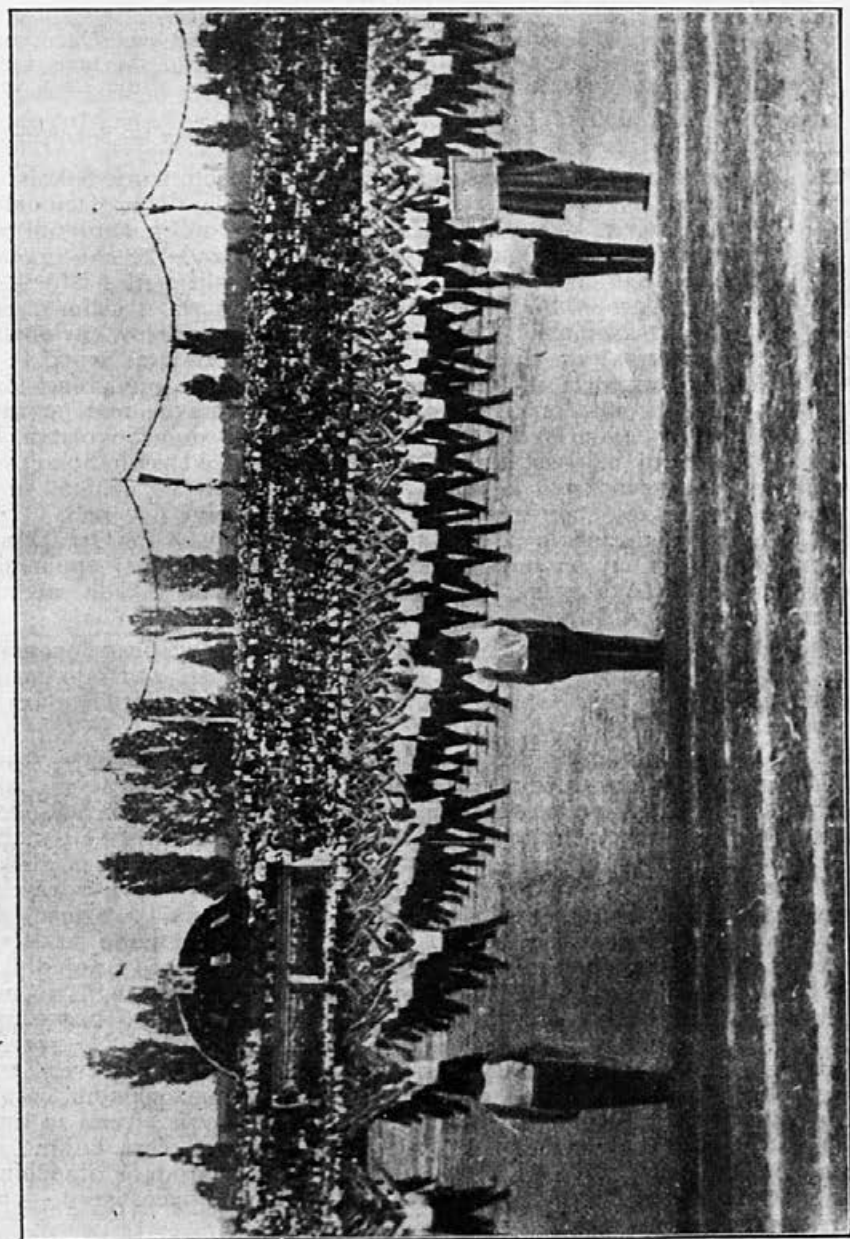
»Potlej bo vse mrtvo,« išče teta blagoslovljeno vodo, medtem ko jo mali strokovnjaško zavrne:

»Saj ne zadene vsaka krogla. Doslej naši še nimajo nobenega ranjenca.«

(Dalje prihodnjč.)

Vežbe jugoslovenskih Sokola

NEKOLIKO REČI O SOKOLSTVU I NJEGOVOM RADU

»Od kolevke do groba dužni ste služiti samo Jugoslaviji i jugoslovenskoj ideji, njene su vaše mišice i vaša srca, njene imaju da su sve vaše radosti, ideali, vaše težnje i sva vaša pregnuća.«

(Blaženopočivši Kralj Aleksandar — Sokolima.)

Stvoreno neposredno posle sloma Bahova apsolutizma, Sokolstvo je odmah u početku svoga stvaranja bilo borbena nacionalna organizacija. Već samo ime Soko, uzeto iz naših narodnih pesama kao simbol junaštva, krilo je u sebi zadatke ove organizacije. Malj češki narod, čija istorija ima sličnosti s istorijom našega naroda, bio je prisiljen da povede borbu s jačim neprijateljem, Nemcima, koji su hteli da uguše njegov nacionalni polet i razvitak. Borba između Davida i Golijata, započeta u Češkoj, prenela se i u krajeve današnje naše otadžbine. Završila se pobedom Davidovom, pobedom pravde nad nepravdom, pobedom svetla nad tminom, — pobedom Sokolstva. U toj borbi pale su hiljade i hiljade jugoslovenskih Sokolova. Njihovi životi — najveća žrtva koju smrtnik može da da — uzidani su u temelje prvodecembarskog spomenika. Na njemu su ispisane ove reči: Ovdje leže kosti jugoslovenskih Sokolova, koji su pali za slobodu svoje Otadžbine. Što god budeš radio, imaj na umu njihove žrtve. Neka ti ovaj spomenik bude večiti putokaz, večita istina: da Jugoslavija živi i da nikada, nikada neće umreti!

Svesno velikih žrtava koje su stvorile današnju otadžbinu, jugoslovensko Sokolstvo nastavilo je svoj rad. Ono je u svojoj bitnosti zadržalo svoja stara, osnovna obeležja, koja se sada upotpunjuju, proširuju i prilagodavaju duhu vremena.

Sokolstvo je, kao što smo videli, narodna, slovenska organizacija. U njoj se vaspitavaju pojedinci i pojedinke da budu telesno zdravi, duševno jaki i nacionalno svesni. Pravo sokolsko vaspitanje stiće se u sokolani. Sokolana je i vežbaonica i radionica značajeva. Zato treba kroz nju proći od malih nogu. Treba, dakle, vežbati. Zdravo, jako, skladno razvijeno telo biće odličan temelj za drugi deo vaspitanja — duševno vaspitanje. Stvoriti u zdravom telu zdravu dušu — to je sokolski ideal. Vara se svaki onaj koji misli da su pojmovi Soko i dobar vežbač isti. Sokolstvu je telovežba samo sredstvo za postignuće cilja, a nikako cilj. Njegov cilj je da od pojedinca i pojedinke stvori čoveka u pravom smislu reči, koji će u svakom pogledu koristiti svome narodu, državi i čovečanstvu. Nacionalnom vaspitanju Sokolstvo posvećuje veliku pažnju. To naročito važi za naše jugoslovensko Sokolstvo. Ne praviti razliku od braće oko Vardara i Save, Cetine i Bosne, Neretve i Drave, Zete i Morave, ljubiti Otadžbinu iznad svega — to je temelj nacionalnom vaspitanju u jugoslovenskom Sokolstvu. Naše nacionalno vaspitanje stremi za tim, da otadžbini dademo jake, dosledne, krajnje verne sinove i kćeri, kojima je dobro otadžbine prva zapoved. Za nas je ujedinjenje naroda i otadžbine svršena i sveta istina. Preko Jugoslovenstva i Slovenstva Čovečanstvu — to je krajnji cilj sveslovenskog Sokolstva.

U Sokolstvu se vaspitava demokratski. Nema razlike između onoga koji je bolje obučen i onoga koji nosi zakrpe na sebi. Ljudi se ne poznaju po odelu nego po delima. Pojmovi: gospodin, gospoda i gospodica ne postoje u sokolskoj organizaciji. Onj su zamenjeni pojmovima brat i sestra. Brat i sestra imaju ista prava u Sokolstvu. Sokolsko bratstvo i sestrinstvo, vrlo

lepo kaže brat Truhlarž, je ljubav, a ne mržnja; požrtvornost a ne sebičnost; srce, a ne džep. Ono nas uči da budemo pravedni, drugim rečima, vaspitava u nama društveni osećaj.

U Sokolstvu se stiče zapt i to pravi, svojevoljni. Dobrovoljno podvrgavanje lične volje opštoj — po načelu: pojedinac ništa, celina sve — je temelj sokolske discipline. Bez discipline nema ni reda, ni rada, ni tačnosti. Ko nije disciplinovan, taj nije Soko. Urednost, tačnost i radinost odaju Sokola, a ne crvena košulja i najteže gimnastičke vežbe! Sokolu je potreban rad, častan, pošten i nesebičan rad. Uvek raditi i nikada se ne zadovoljiti onim što se postiglo, nego težiti boljem, lepšem i savršenijem, to neka nam bude putovod kroz život. Uvek napred, kaže Tirš, jer gde je zastoj, tamo je smrt; samo u vječitom kretanju živimo; neprestano delovanje obezbeđuje nam život i slobodu.

Sokolski rad je težak i žilav. On zahteva mnogo truda i žrtava. Za vreme mira Sokolstvo treba da bude žarište oko kojega će se skupljati ceo jugoslovenski narod; ono treba da preporedi jugoslovensko selo i da sruši onu pregradu, koja još uvek deli selo od grada. Radeći zajednički i iskreno na istom sokolskom polju, seljak i građanin će, za srazmerno kratko vreme, podići i društveni i gospodarski i prosvetni stepen svoje otadžbine.

U slučaju opasnosti po otadžbinu, narodno odgojeno jugoslovensko Sokolstvo biće u stanju da sledi primer svojih članova — heroja, koji su svoje živote uzidali u prvodecembarski spomenik.

SIN UGLJENARA ILI ZELENOLIVADSKI

Lужиčkosrpska priča

Ziveo je ugljenar, koji je imao dva sina; jednome je bilo ime Ivo, drugome Juro. Juro se morao uvek s ugljenom voziti u grad te nije bio nikada bez novaca. Kad je došla nedelja, mogao je da popije po koju čašicu rakije, a Ivo nije imao novaca, pa je morao da sedi uz njega, a da nije ni okvasio usta. To mu jednoga dana dozlogrdi i reši se da stupi u službu. Tada im reče otac: »Vozite se naizmence s ugljenom u grad da oba zaradite!« Tako je Ivo došao u grad te se tamo čudio lepim ljudima, koji su osim toga bili tako pristalo odeveni. Takvih ljudi nije još nikad video pa je mislio: »Ovde bi valjalo da ostaneš za uvek.« Onda je prodao svoj ugljen u dvorcu i kako je video gospodara dvorca, začudio se čudom velikim tom otmenom čoveku te je rekao sluzi: »Meni se ovde odviše sviđa, hteo bih ovde da ostanem.« I gospodar dvorca primi Iva, jer je bio tako uspravna i jaka stasa i uzrasta. Dao mu je dva talira kapare te ga poslao kući, neka pita, može li stupiti u službu.

Ivo je išao, ali nije pošao kući, nego u krčmu te je bio vrlo veseo. Tamo je bio i seljak jedan; ovaj ga upita šta hoće za konja. Ali Ivo ne htjede o tome ni da čuje, a seljak se nikako ne dade odvratiti, nego neprestano traži, da mu proda oba konja i kola. »Koliko išteš?« — »Koliko daš?« — »Daću ti, koliko išteš.« I Ivo je dobio, koliko je iskao za konje i kola i bio je vrlo veseo. Išao je gospodar dvorca te mu javio da može da stupi u službu. Gospodar ga je uzeo, lepo ga obukao te poslao u školu. Tako se Ivo učio čitanju i pisanju i lepome vladanju. A učio je dobro i kad je školu svršio, uzeo ga je gospodar dvorca opet k sebi i on je ostao kod njega mnogo godina kao veran sluga.

Jednog je dana gospodar otputovao te je predao Ivu sve, pa i ključeve; kazao mu je da može sve da obide, samo jedan ormar neka ne otvori. Ali

kako gospodar ode, otvori Ivo zabranjeni ormar te nade unutra i malen sandučić. Čim ga otvori, iskoči iz njega malen beo miš i pobeže. Ivo se od straha grdno prepade, ne znajući što će sada biti.

Skoro zatim svrati se gospodar kući. Znao je već unapred što se međutim zbilo. Isplati Ivu službu, oduze mu lepo odelo te mu vrati njegovo tužno ugljenarsko odelo i zobnicu prtenjaču. Bejaše otpušten.

Sada je Ivo razmišljao: »Kući ne smeš; imaš nekoliko talira novaca pa hajde u beli svet!« Tako idući dođe u jednu veliku šumu, gde zaluta. Ogladne kao kurjak, ali ne može da izađe na svoj pravi put. Posle dugog vremena opazi negde daleko svetlost. Kako pride bliže, vidi tamo jedan velik dvorac koji je bio osvetljen na svima prozorima. Ali nije mogao unutra, jer je oko dvorca bio iskopan jarak. Najposle nade malen mostić te dođe do kapije. Udari zvekirom na vrata, ali mu niko ne otvori. Tako otvori sam i vidi da gori u kući mnogo lampi. Kako je bio gladan kao kurjak, otvori vrata i uđe u jednu sobu. Tamo je bio sto pun svakojakih jela. Sede za sto te mišljaše: »Kamo sreće pa da dođe neko te rekne: ded jedi!« I on stane gutati, shrvan gladu, bez dozvole, držeći se onoga: što je na stolu, to je ponudeno. Pošto se najeo i napio, sede u naslonjač te mišljaše: »Sada da mi je uvek ovako sedeti!« Onda je ovako sedeći zaspao, jer je bio umoran. Kad se opet probudio, otvorio je jedna vrata te je video u susednoj sobici mnogo postelja. Legao je u jednu te je skoro zaspao.

Drugo jutro našao je sve što mu je bilo potrebno, ali nigde nije bilo čoveka. Pošto se umio, već ga je čekao na stolu doručak. Kad se najeo, tražio je svađe naokolo, ne bi li našao gdegod čoveka. Tako je došao u jednu sobu te je tamo našao kraljevsko odelo i obukao ga. U drugoj sobi našao je čitave hrpe novaca, dijamanta, bisera i raznih drugih skupocenih stvari. O njihovoj vrednosti uverio se bio kod svoga nekadašnjeg gospodara te je od svega toga natrpao u svoju zobnicu, koliko je igda mogao da nosi. Onda je gledao da se što pre izgubi iz dvorca.

Kad je neko vreme išao, nije video daleko naokolo ništa drugo nego samu vodu i livade. Zato je nazvao sebe knezom Zelenolivadskim. Najposle je došao u jedan grad. Tamo je potražio stan, nabavio kola i konje te uzeo i jednoga lovca. Kad bi mu trebalo novaca, prodao bi jedan dijamant te dobio osamdeset hiljada talira. Čim bi mu novaca opet nestalo, razbio bi drugi dijamant na komade te bi prodao svaku polovinu za osamdeset hiljada talira.

U susedstvu bio je kralj koji je imao vrlo lepu kćer i ona je brzo doznala za stranog kneza. Odmah se raspita, gde on stanuje te mu ode u pohode, ali ga ne nade kod kuće. Onda istraži, kada on obično ide u crkvu pa ode i ona u crkvu. I oni se pozdraviše, kako je običaj među velikom gospodom te se međusobno pohodiše. Najposle oni se veriše te ona njemu obeća pola kraljevstva.

Pošto su bili dugo vremena zajedno, htela je devojka da zna, odakle je knez Zelenolivadski i gde je njegov dvorac. No, jer je on nju jako voleo, ispriča joj sve, a najposle i to da je sin ugljenara. Tada reče ona: »Zašto ostavljaš oca i majku u siromaštvu i da muče tolike muke oko crnog ugljena? Ta oni bi mogli u nas lepo da provedu život do svoga veka.« I ona ga pošalje da potraži svoje roditelje. Tako on uzme dvanaest konjanika te pođe u svoj zavičaj. Posle nekoliko dana dođu u jednu šumu i tamo ih uhvati velika oluja i kiša i oni moradoše da otiđu na konačište u jednu krčmu u šumi. Tu su prenoćili te su dobili za večeru što su god hteli. Uveče došlo je još više stranih gostiju te su igrali s knezom Zelenolivadskim. Ali što bi on dobio na kartama, on bi im opet vratio. Onda je zatražio za sebe i za svoju posluđu posebne odaje za spavanje pa ih je i dobio. Za kratko vreme nastala je velika buka i galama. Neko je udarao o vrata te vikao: »Otvorite! Otvorite!« Knez otvori vrata i jedan razbojnik stupi s dve pokrivene zdele preda nj i reče: »Evo ti pečenja, ali ti neće tako prijati kao večera, osim toga moraćeš jesti svezanih očiju.« Knez je jedva izmolio u razbojnika da može da jede otvorenih očiju. Sada mu otkriju zdele a u svakoj je bio po jedan napunjen

pištolj. Knez kaže razbojnicima: »Ja ću vam dati sve što je moje, samo mi oprostite život!« I oni ga svukoše do košulje te ga obukoše u staro odelo i pustiše da ide s Bogom. Konjanike njegove razbojnici zarobiše i zatvoriše.

Tako je Ivo išao nekoliko dana; tražio je svoje roditelje te ih najposle i našao. Ali oni ne htedoše da ga prime, jer je bio prodao kola i konje. Sada se Ivo nađe u nevolji te ode seoskom knezu da mu čuva svinje.

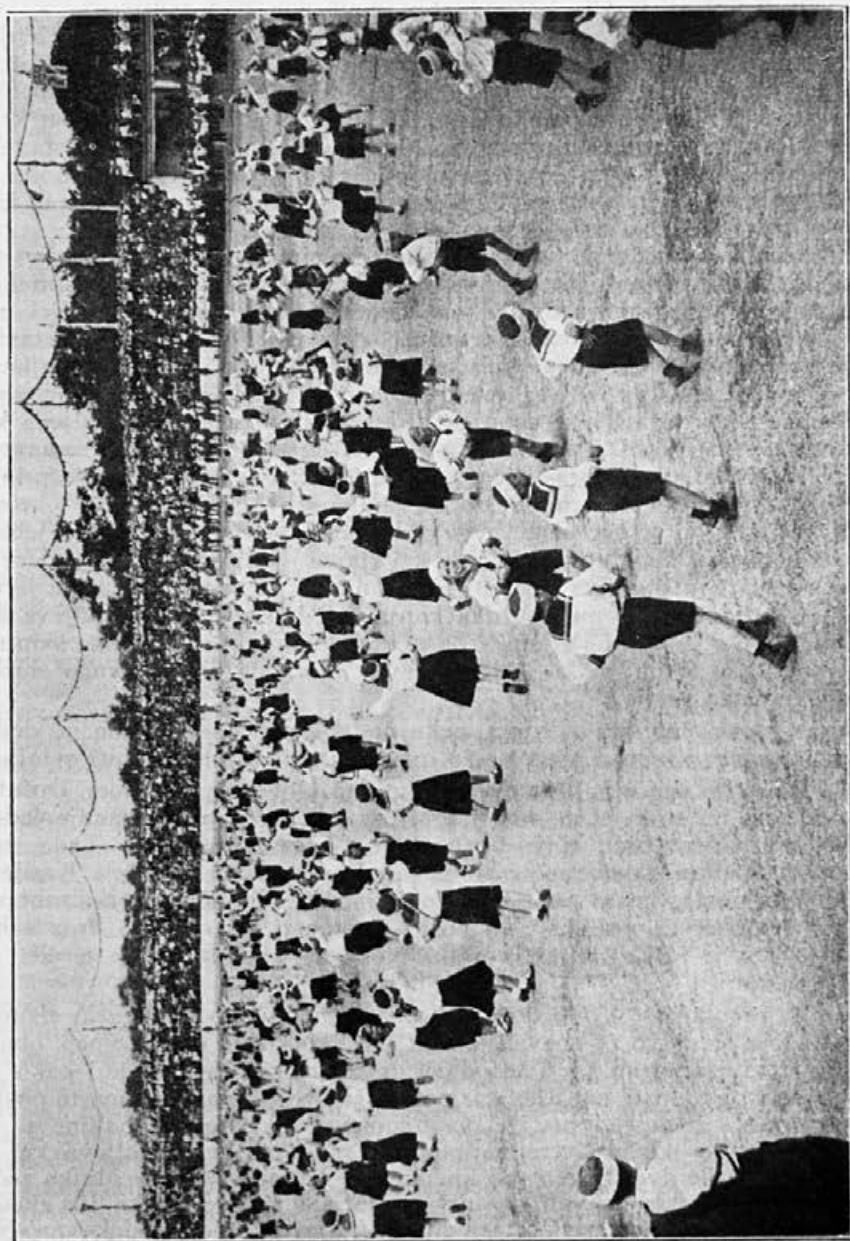
No kraljeva kći usni one noći zao san. Kad se probudi, ispriča san kralju te reče: »Kneza valja da je snašla golema nevolja!« Uze hiljadu pet stotina vojnika, pođe i sama s njima na put te od sela do sela propitkivaše i upadnu u istu šumu, pa i njih uhvati velika oluja. Devojka htjede da nastavi put kroz šumu, ali se oficiri jednodušno odupreše. Najposle ona pristade te se utaboriše. Zatim nastaviše dalje tražiti po šumi te dođoše do krčme u šumi i uđoše. U sobi nađe kraljeva kći jedan komad svilenih haljina kneževih te to odmah javi vrhovnom vojvodi. Ovaj pošalje smesta u obližnji grad da mu pošalju u pomoć 500 vojnika, a međutim stražom opkoli krčmu. Onda sve premetnu po kući i nađu nekoliko kneževih konjanika još u životu. Oslobođeni ispričaju, kako je s njima bilo. Sve razbojnike, oko devet stotina, posekoše vojnici, a u njihovoj spilji nađoše mnogo tovara zlata i drugoga blaga. Zatim nastaviše put, konjanici spreda, do onoga sela, gde su živeli tast i punica. Konjanici dođoše do svinjara, a kad ih ovaj opazi, zaplače od radosti; htelo bi da govori, ali nije smeo, kakov je bio u dronjcima. Iza konjanika stiže i kraljeva kći s vojnicima u selo. Vojnike porazdeliše u konačijšta, a kraljeva kći sama prijavila se na konak kod ugljenara i njegove žene. No oni ne htedoše da je prime, jer su tobože siromasi te nemaju što da jedu osim kiselog kupusa i krompira. Ali kraljeva kći ne uze ništa, nego ona sama ugosti sve najboljim jelima i ostade na konaku. Tada upita kraljeva kći starca i staricu: »Imate li dece?« Starac odgovori: »Imamo dva sina, ali je jedan velika vucibatina pa me je do veka samo ljutio; prodao mi je i dva konja zajedno s kolima. Kraljeva kći upita dalje: »Pa gde je taj vaš sin?« Starica odgovori: »Čuva seoske svinje.« Kraljeva kći kaže zatim: »Ako je lep momak, može da dobije drugu službu i ne mora da čuva svinje.«

Odmah pošalju po sina svinjara, neka dođe smesta kući; ali on ne dođe. Tada kaže majka: »Sviraće Vam nešto ova vucibatina; voli on biti svinjar.«

Kad, dakle, nikako nije htelo da dođe milom, dovedoše ga silom. Došavši u sobu vide on na stolu bocu vina i kraljeva kći htjede na mu nalije jednu čašu. Ali on dohvati brže bolje bocu te je isprazni na dušak. Tada reče majka: »Sada vidite, kakav neotesan nevaljalac je taj nesrećnik!« Kraljeva kći veli: »Ne smeta, imam još vina. Pođi, momče, jednom preko sobe da vidim, jesi li dobar za vojnika. No pošto je stupao tako čvrsto kroz sobu, reče kraljeva kći: »Biće valjan vojnik. Neka se odmah obuče te ide na stražu!«

Tako ga preobukoše i odvedoše još s jednim drugom na stražu; ali tom drugom dadoše sredstvo za spavanje. Kad Ivo vide da je onaj zaspao, obuče ga živa želja za kraljevom kćeri te odluči da joj ispriča sve što je i kako je. I oni se u velikoj radosti zagrlīše, ispričavši sve jedno drugome te postadoše opet muž i žena kao pre. I njemu donesoše kraljevske haljine te bi obučen sjajnije no ikada. Sutradan pozvaše rano majku i kraljeva kći je upita: »Ovde su bile dve straže pred kućom; gde je sada jedna?« Majka reče: »Ja sam vam pre rekla da voli on biti svinjar!« I kad je majka Iva onako ljudski grdila, reče joj on, sedeći zajedno s kraljevom kćeri kod kave: »Nemoj grditi, majko, ja sam Tvoj sin!« Tada pade majka pred sinom na kolena, ali je on podiže i zavlada veliko veselje. No roditelji ne htedoše ići zajedno u kraljevu zemlju, ali zato im načiniše u selu lepu kuću i čitavo selo bi obdareno velikim darovima da se još i danas toga seća pa i kneza Zelenolivad-skoğa.

Prev. S. R.

Vežbe muškog i ženskog naraštaja bugarskih Junaka

NAŠI PESNICI

A. FRANCEVIĆ, Ljubljana:

VSI SVETI 1934

Čuj tresk — mar porje se nebesno platno? —
s soliko dež odbija ves cinober,
kar ga po vejah je razpel oktober,
preprogo živo tke čez zemljo blatno.

V obleki žalni se soseska zgrinja,
hiteč iz mesta s cvetjem na grobišče
vsak svoje rajne zdaj obiše,
v spomin jim svečke žge in luč utrinja.

Jaz blodim, mati, sam v praznoti gaja,
vršča jata ptičic me obdaja,
na roko vzleta, milo hrane prosi,

Vseh mrtvih mraz jih pač nocej bo tresel...
Z menoj leté meniškci, zebe, kosi.
Bolí me, da premalo sem jim nesel.

FERDO PAVEŠIĆ, Sarajevo:

UMIRANJE

Naraštajki Nadi Pavlović

Šumi vjetar, nebo plače
i lomi se svelo granje,
a u duši ja sve jače
slutim bolno umiranje.

Sve je tako tužno, sivo
i umire svjetlo danje,
a sa njime sve je živo
sašlo sad u umiranje.

Veče kišna, zvijezda nema
i bolne su moje sanje,
a priroda sva se sprema
na žalosno umiranje.

JOSO MATEŠIĆ, Generalski Stol:

KRALJU MUČENIKU!

Već godina jedna prođe
Od onoga tužnog dana
Kad nam nesta našeg Vode
Našeg Kralja Velikana.

Ide vreme ali rana
U sreću nam ostala je, —
Jugoslaven svakog dana
Svom Heroju pozdrav šalje:

O Kralju, veliki i blagi,
O Kralju svima kao otac dragi
Zašto ode — zar se vratit nećeš
Da nam svima zadnji Zbogom rečeš?

Oj ti tužni dane oktobra deveti,
Zar si mor'o one glase nam doneti?
Zašto vreme nisi prestalo da tečeš
Kad nam više Vode povratiti nećeš?

Nema više Kralja največeg na svetu!
Poginu nam Soko u ponosnom letu
Nestade nam Vode, hrabrog Heroja
Kakvog neimade država nikoja.

Sada, Kralju dragi, s nebesne visine,
Svrni pogled povrh naše Otadžbine,
I poslušaj glase što gromovno ore,
Kada braća složna kunečji se zборе:

— Makar svi se na nas podignuli vrazi
Niko neće našoj odoletji snazi!
Jer imamo vojsku — hrabre Sokolove,
Sve junake slavne — borce i lavove.

Što u Tebi gledaće do veka
Naše zemlje največeg čoveka,
Koj' je proš'o klance jadicovce
Gdeno vuci goniše mu ovce.

Ali koji narod ujedini
U slobodnoj ovoj Otadžbini,
Koju vekom čuvat hoče znati
Braća Srbi, Slovenci, Hrvati:

Vekom ćemo čuvat delo Tvoje
I jedinstvo braniti braće troje.
Slediti stope Tvoje Prvenca Sina
Znače složna cela otadžbina.

Jer si stvar'o slogu miliona
Od Balkana pa do Albiona.
Trebao si biti car Balkana
Pravi uzor Kralja Velikana.

Pao jesi ko Mučenik pravi
Herojskoj se dovinuo slavi,
Makar mrtav vekom ćeš živeti
Dok je slavi Slava u pameti.

Dokle bude i jednog Hrvata
I Srbina jedne majke brata
Živeti će na Te uspomena
U srcima svih Jugoslovena.

Svi smo spremni za Dom život dati
Kada i Ti mir životom plati,
Zato Tebi verni smo do groba,
Za slobodu umret svako doba.

Danas deca jedne majke slave
Složna srca zavet će da stave:
Tvoj amanet vek će čuvat znati:
Složna braća Sloven-Srb-Hrvati.

Nek Ti spomen dovek se slavi,
Mučeniče i Vitezu pravi!
To je poklik Tvojih Sokola
Odsud i iz Generalskog Stola. —

MARIJANA ŽELJEZNOVA-KOKALJ, Ljubljana:

TI VELIKI NAŠ KRALJ...

Ti veliki naš kralj, naš Mučenik,
ti v zgodovini najsvetlejši lik,
si večji kakor faraon,
si večji kakor Cesar in Napoleon.
Ti oče naš, državnik in vodnik,
srce imel si zlato, bil si dober,
junaški, plemenit.
Zdaj tebe ni...
Deveti je oktober...
Ta dan s strahoto je ovit,
tedaj za nas si dal ti svojo kri,
da z njo skoval bi boljše dni
in z zarjo vidovdansko
osrečil bi zemljo jugoslovansko.
Tvoj narod pa ni sam.
Oplenac mu je božji hram,
kralj — Petrček — četudi še otrok —
je tvoj porok,
da Jugoslavija je čvrsta,
ker čuva z njim sokolov jo junaška vrsta.

БУРА Ж. ЧОЛИЋ, војник, Ресан:

БОЛНА ЈЕ ГОДИНА ОВА

Ова година нам је пуна тешких дана —
Срца су нам тужна — вазда уплакана.
Увек зло ће на нас, никад, никад добра,
Па тако и лане деветог октобра.

Па хоће ли икад ти дани да прођу? —
Када ће се срцу излечити рана?
Хоће ли нам когод повратити Вођу —
Александра личног, храброг великана?

Та нам боља срца никад не пролази;
Да л' је може когод са груди да реши?
Ту ће рану моћи само да утеши
Млади Краљ наш Петар, кад буде на снази.

Марсељски нам пуцањ још у срцу јечи
У грудима нашим болно нам одзвања,
Народ у храм хрли, моли се и клечи,
Тоновима се чују тешког уздицања.

Година је прошла, али црна, тешка
Живот нам је теко жалосно без Њега.
Неста Ненмара, неста благог смешка,
Клонула је рука Његова витешка.

ЈОВАН ВЛАХОВИЋ, Фоча:

ДЕВЕТИ ОКТОБАР

Девети октобар је дан наше велике туге и жалости,
Дан тешког неизмерног бола свога.
То је дан нашег сећања на трагични догађај недавне прошлости,
— Када изгубисмо милог Краља свога.

То је дан, који нам велику тугу и бол у срцу зададе.
— Са црним плаштем у души.
То је кобни дан, у ком живот Витешког Краља паде,
— И његове идеале сруши.

То је дан, у ком се сваки Југословен с болом сећа,
— Свога Краља Мученика.
То је дан, у чијем Храму хиљаде упаљених свећа,
— Горе испред Његовог лика.

То је дан, који се неће никада заборавити лако,
— Дан вечног помена,
То је дан, кога ће се с болом туге и срца свако,
— сећати кроз вечна времена.

FERDO PAVEŠIĆ, Sarajevo:

CONFITEOR

Mnogo sam ljubio, beskrajno volio
i velike boli sam u sebi skrivao,
život me je mučio, kidao i bolio,
vazda sam maštao, odviše snivao.

Volio sam mora, poljane i gore
i zvijezde sam neba tiho poštivao,
ljubio sam azur probudene zorc,
života ni mladosti nisam uživao.

Al padoše sanje, krasni ideali
i život i sreća i ljubav i sve,
padoše iz mladosti presveti oltari,
pa sva moja mladost pjesme su te.

OPOMENA

Čujte me, vi mračni i izdajnički Jude,
Što digoste ruku protiv rodne si grude
I što nam pletete mrežu nesreće i zala,
Nećete nikad srušiti naših ideala.
Jer u ime Njegove Svete Žrtve
Mi ćemo l'jevati krv i brojati mrtve.

Naša je mišica i dalje silna i jaka,
A mi vrijedimo više od trideset srebrnjaka.
Stoga ruke k sebi dušmani prokleti,
Dok vam se budućnost skora ne osveti
Za zločinski podvig na marseljskom tlu
I dok ne načini kraj i vama i zlu.

Stojte izdajice, zločinci, proklete zvijeri,
Dokora proći ćete kroz zagrobne dveri!
Naći će se i za vas Poncije Pilat,
Naći će se i za vas, vjerujte, dželat.
Jer u ime Njegove Svete Žrtve
Mi ćemo lijevati krv i brojati mrtve.

IVO MAJCAN, Gospić:

NA STRAŽI

Ko suze stene našega mora,
Sokole! stražu čuvaj i pazi,
da nam dušman svetinje ne gazi
i med' nas ne ubaci razdora!

Miran, ali spreman na sve budi,
neka uvide sve mračne duše
da se svetinje naše ne ruše
mržnjom i zlobom suludih ljudi.

Gnezdo svoje čuvaj od zaraze:
trutove, moljce — tamani, gazi —
i svu gamad koja puzi i plazi
teraj sa čiste sokolske staze!

Kada nam redovi čistij budu,
kada svest, sloga njima zavlada
ojačaće naša snaga mlada
i obezbedit rođenu grudu.

Др. В. В. РАШИЋ, Београд:

ПРИ РАЗВИЈАЊУ СОКОЛСКЕ ЗАСТАВЕ

Ево ти, брате, Заставе свете,
Прими је, носи, — дичи се њом!
Да се под њоме скупљају чете
Соколског духа и снагом свом!

На копљу стоји знамење свето:
Нам Соко мио, срчан и знан,
С нама да увек, — готов је, ето,
Разгони тмине и носи дан!

Тробојку гледај, — читај шта пише:
За Веру, Дом и Краља свог!
Слободом, братством Соко нам дише, —
И на том путу води нас Бор!

Подигни Стег нам! Ми ћемо главе
Са пуним срцем да јекне јек:
Хај'те са нама и старе славе,
Сложно сви с нама у нови век!

Кликнимо Роду: с нама је слога!
Напред са нама, — ближа се час!
Ширимо руке за брата свога,
Да брат у брату нађе свој спас!

Снажи се, јачај, Соколе мили!
Истином, правдом увек и сад!
И братском моћи браћу осили, —
Да буде Словенство најјачи град!

Заставо света, љубим те, мила!
С тобом ћу с тобом од срца свог!
Развиј се, силна, — јачај нам крила!
И Здравом да си! С нама је Бор!

SVOJA KUĆICA — SVOJA SLOBODICA

Drž' se, brate, svoje kuće,
Što ju imaš ne od juče.
Drž' se svojeg rodnog Doma
U njem srećan potpunoma.
Posteljica u njem meka
U noć tebe uv'jek čeka.
U njem ima uv'jek rada,
Nema zime, nema glada.
U njem svak te prima rado
Bilo staro, bilo mlado.
Kudgod iš'o, kuda poš'o:
U svoj dom si dobro doš'o.
Nakon posla teška gruba
Tebe čeka vjerna ljuba,
Željkuju te dobra djeca
Ko kumira, kao šveca.
Željkuje te mati stara
Materinskog puna žara.

Imaš blaga i ovaca,
A po malo i novaca.
Kraj svog vola, konja pluga
Čemu biti tudi sluga?
Kraj svog polja, vinograda
Čemu tražiš drugdje rada?
Doma dosta i za gosta
A ti drugdje gladan posta.

Zašto gubiš mlade dane
Kazajući tuđe strane?
Popravljaj si svoje pute
Ne obijaj tuđe kute.

Drugdje trošiš mlade dane
I bez rada i bez hrane
Dok si tuđu zemlju rova'
Ostao si i bez krova,
Dok si drugdje dero pluća
Propala je tvoja kuća.

Ti si hteo zidat dvore
A sad želiš kruha kore.
Mislio si biti gavan,
A sad pust je dvor i tavan.

Gradio si kule zrakom
Bio si za novac lakom.
Sad bez novca i bez blaga
Ostavi te tvoja snaga.
To je tvoja Amerika
Našeg roda čemerika.

Dok si drugdje isk'o sreću
Pustio si doma veću.
Ost'o si za poslovicu
Za stid i za rugalicu.

Zato bar Ti, Soko-brate,
Ne zapuštaj kuće zlate!
Ostani na rodnoj grudī.
Tu se muči, tu se trudi.

Radi noću, danju radi
Pa se neboj nikad gladi.
Biće svega, biće hljeba
Koliko ti čega treba.
Ljubi svoju Otadžbinu
L'jepu našu Kraljevinu
Čuvaj zemlju najmiliju:
Našu svu Jugoslaviju!

SOKOLOVA ČEŽNJA

Sokole dični, kud hitaš tako?
Zastani malo, odmori krila; —
Oko je tvoje mutno od tuge
Što ti se jadnom na srcu svila. —

— »Oko mi mutno, jer sve je tuđe,
Zeljno je ono svojih planina,
Jer nigde niko ne pruža nama
Slobodu onu što domovina.

Ja tamo žurim da što pre stignem,
Da srcu svome ublažim rane,
Umorna svoja odmorim krila,
U miru srećno proživim dane.

Tamo je ljubav, ja tamo letim,
Tamo ću naći podneblje drago,
I gnezdo rodno, što vazda beše
Sokolu svakom najveće blago.«

A. FRANCEVIĆ, Ljubljana:

DANES ČIL — JUTRI GNIL

Pesem zvonov na vseh vernih duš

Videl si svetovno klanje:
top ti bruha na vse kraje,
strojnica nemilo žanje,
poleg nje stoji Smrtnjak
in povelja naglo daje:
Prej junak — zdaj mrlak.

Kosa po ravnini reže,
bilke vele in zelene
neizbežno vse doseže,
spretno vodi jo Skelet
le po taktu misli ene:
Danes cvet — jutri zmet.

Enodnevnice roj se zgrne
preko mlake, preko vrta.
»Zá vas sonce se ne vrne!
zapreti jim čuden Krst
in posmešno še zaškrtá:
Danes čvrst — jutri prst.

Šumo si gojil ponosno,
kar usoda jo zaskoči:
skrči jo požar nesprosnó,
da ostane skromen log
in te vedno bode v óči:
Včera bog — zdaj ubog.

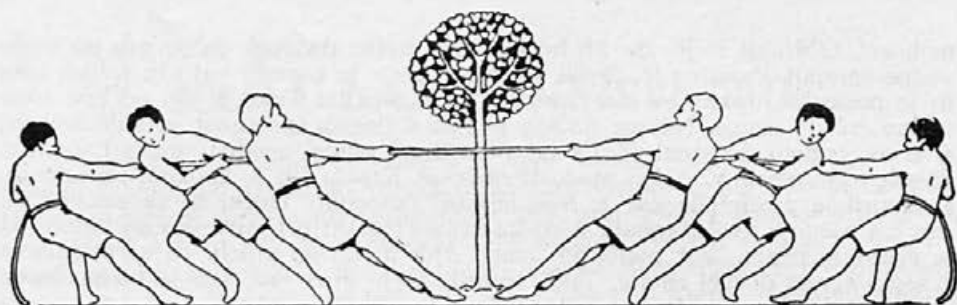
Zračnik se presrečen čuti,
ko nad zemljo žurno pluje,
a v naslednji že minuti
trešči ga na tla Perun,
da se žalostno sesuje:
Prejle lunj — zdaj si skrun.

Linorez. (Ing. arh. O. Gaspari)

»Pomlad že prišla bo
ko te na svet' ne bo

ko te bodo djali
v to črno zemljo.«

RADOVI NAŠEG NARAŠTAJA

KAREL ROSENSTEIN, Jesenice:

ZGODBA O TINETU

(Dalje.)

2.

Minula so dolga leta. Tine je doraščal v mladeniča. Ko je izpolnil dvajseto leto, se mu je uresničila srčna želja, vpisal se je namreč v sokolsko društvo. Ko je prvič stopil v sokolsko telovadnico, je bil silno presenečen. Namesto Sokolov, kakršne je videl na sliki in kakršne si je sam naslikal v domišljiji, je našel v telovadnici dolgo vrsto dečkov, med katere so ga postavili. Potem so to dolgo vrsto razdelili na več manjših vrst, katere so vodili Sokoli, kakršne je videl na sliki. Sprva ni razumel, zakaj je samo toliko odraslih Sokolov, drugo so pa sami dečki, kakršen je on. Šele pozneje je zvedel, da je to samo moški naraščaj in da imajo odrasli Sokoli telovadbo posebej. Tine je torej stal v eni izmed vrst in vodnik jim je kazal razne igre, ki so bile zelo zabavne, a Tineta vendarle niso zadovoljile. Kako naj se veseli in raduje pri igri s popolnoma neznanimi dečki? Nikogar od njih ni poznal. Nikdar ni še imel nobene družbe, vedno je bil sam in tako mu je tudi najbolj prijalo. Nikdar ni iskal soslednjih dečkov, ali silil v njihovo družbo. Hudobni so bili in so ga pretepli, kadar je prišel na dvorišče. Izogibal se jih je, če se je le mogel. Sedaj pa pride nenadoma med toliko dečkov, ki so mu popolnoma tuji. Nekatere izmed njih je poznal po obrazu, a vedel ni, kako jim je ime in kje so doma. Dečki se med igro niso dosti zmenili zanj, le kadar je po nerodnosti padel ali se spotaknil, so se mu pritaženo muzali. To ga je seveda zelo žalilo in najraje bi se bil razjokal. Saj to niso Sokoli, si je mislil, poredni dečki so kot vsi drugi. Ko mu je nekaj porednež nastavil nogo, da je padel, je hotel ves rdeč od jeze zapustiti telovadnico, a vodnik vrste je porednežu naložil kazen, Tineta pa potolažil in mu rekel, naj nekoliko potrpi, da se ga dečki navadijo, potem bo kmalu bolje. Tine je ostal v telovadnici, ko je videl, da je vodnik pravičen in dober. V njega je dobil zaupanje in nameril se je le njega poslušati in ubogati. Vendar je odšel od prve telovadne ure zelo mešanih občutkov. Všeč mu je bila telovadnica, ugajale so mu razne igre, zadovoljen je bil z vodnikom, samo do dečkov ni imel zaupanja, ker je mislil, da so vsi hudobni. Ko je prišel domov, ga je mati vprašala, kako se mu dopade telovadba. Žalosten ji je odgovoril, da mu vse ugaja razen dečkov, ki so hudo poredni. Mati ga je potolažila, da ne sme takoj obupati in da gotovo niso vsi dečki hudobni. Ko se mu bodo privadili, mu ne bo nihče storil nič hudega.

Drugo telovadno uro ni bilo dosti bolje. Telovadili so na orodju. Tine je bil silno neokreten. Nobene vaje ni mogel narediti. Z začudenjem, skoro z zavistjo je gledal na dečke, ki so z lahkoto delali vaje, ki so se mu zdele skoro nemogoče. Bolelo ga je, da mora biti ravno on najslabši, a obupati

ni hotel. Obljubil si je, da jih bo na vsak način dosegel, da se mu ne bodo vedno smejali. Pazljivo je gledal vodnika, kako je naredil vajo in toliko časa jo je poskušal, dokler se mu naposled ni posrečila. Tako je šlo od ene telovadne ure do druge. Na vse načine je skušal doseči spretnost ostalih dečkov, a ni mu uspelo. Spoznal je, da je treba dosti truda, preden se pri telovadbi doseže kak uspeh. Z dečki ni dosti občeval. Kmalu jih je spoznal po imenih, a govoril je z njimi le kar je bilo najbolj potrebno. Dečki so se nekaj časa smejali njegovi neokretnosti, a so ga kmalu pustili pri miru, ko so videli, da je resen in miren, kot malokdo izmed njih in ko so videli, da si prizadeva v vsaki stvari doseči ostale. Tudi vodnik ga je imel rad, ker je bil poslušen in mu ni delal preglavic kot mnogi drugi.

Komaj je minulo leto dni, že je bil Tine v prvi vrsti, kjer so bili samo najboljši telovadci. Z neprestano vajo in pridnostjo je kmalu dosegel ostale dečke, v nekaterih stvareh jih je pa celo prekašal. Zato so ga pričeli spoštovati in če je v igri kaj predlagal, je veljala njegova. Ni se podil po telovadnici pred telovadbo ali po njej. Od telovadbe je hodil sam naravnost domov, ne da bi se podil po cesti ali se prerival z dečki. Do tovarišev je bil dober in rad jim je pomagal, če je bilo v njegovi moči. Pa tudi obnašanje njegovo se je v marsičem izpremenilo. Nič več ni imel onega plahega nastopa; v očeh, ki so se mu še vedno rade zasanjale v daljavo, v njih mu je večkrat zasvetil ogenj, ki je pričal, da se je Tine v marsičem izpremenil in da ni več oni pohlevni, boječji deček, ki bi se ustrašil že nekoliko gršega pogleda. Sedaj se je znal Tine postaviti. Bil je večji kot drugi dečki in telovadba mu je vtila v ude moči, da se ni nikogar zbal. Če ga je kdo razžalil, se ni jokal kot včasih. Poredneži, ki so mu radi nagajali zaradi zavisti, ker jih je nadkriljeval v telovadbi, so imeli pred njim strah in pustili so ga lepo v miru. In smeh, ki ga Tine prej skoro ni poznal, mu je vedno pogosteje zaigral na ustnicah. Rad se je razgovarjal z resnimi in mirnimi tovariši in vedno pogosteje je iskal njihove družbe. Toliko let ni imel nobenega tovariša, sam se je potikal po skrivnih gozdnih stezah, sedaj je pa začutil potrebo, da gre med tovariše, se z njimi porazgovori, se pozabava in se nato vesel in živahen vrne domov. Posebno do nekaterih tovarišev je čutil veliko nagnjenje, z njimi je najraje kramljaj, z njimi je hodil od telovadbe domov, njihove družbe je iskal v dolgočasnih nedeljskih popoldnevih.

Telovadnica mu je postala poleg temne podstrešne sobice drugi dom. Tja se je zatekal, kadar ni bilo doma matere, vsak drugi dan je hodil k telovadbi, v sokolskem domu je poslušal predavanja, gledal gledališke predstave, v knjižnici je dobil knjige, iz katerih je šele spoznal vzvišenost Tyrševih nauk, v sokolskem domu je dobil vse. Vedno bolj se je navezal na telovadbo in na tovariše, s katerimi se je v telovadnici seznanil in zdelo se mu je, da bi za ves denar ne zapustil telovadbe in sokolskih tovarišev.

(Dalje prihodnjič.)

SELO U NAŠOJ KNJIŽEVNOSTI

U našoj književnosti obrađeno je selo mnogo više nego grad, što je sasvim razumljivo, pošto su većina naših književnika radili i živeli na selu. Selo je nepresušni izvor pomladivanja grada, ono je bliže prirodi nego grad, zato i oni književnici koji opisuju selo osećaju bolje i intimnije prirodu nego oni književnici, koji opisuju grad i njegov život. Prirodu može opisati samo onaj, koji je pravi umetnik, nju može samo on osetiti onakovu kakova je u punom svom sjaju i veličini. Umetnik je slobodan u stvaranju kao i priroda što je slobodna. Otuda je u toj vrsti književnosti više vedrine i svežine. Ona je vedra i sveža kao što je vedra i sveža mladost seoske devojke, kada se otrgne iz kola i zajapurenim obrazima drhće od snage lepote i života; ona je tužna, vrlo tužna, kao što je i onaj život i umiranje nesrećnih i bednih ljudi, koji nam znojem lica i krvlju svojom tope i sve nas hrane. U toj književnosti su mnoge istinite radosti naše, mnoge i istinite boli naše, u njoj je ljubav i mržnja, mladost i umiranje naše.

Ta književnost je ogledalo seljaka našega. U njoj su zastupani svi krajevi naši: Čipikov Dalmatinac, Kačićev Bosanac, Kozarčev Slavonac, Veselinovićev Mačvanin i t. d., i t. d. — Svi su oni krv naše krvi s istim vrlinama i manama, samo što žive drugim životom, samo što ih druge nevolje tište. Kod istih sticajem prilika, svaki će od njih zapevati gromko, zacviliti ljuto i narugati se jetko. Život ih sve zavija, nekoga više nekoga manje, nekogi se odhrvaju i traže lepšu stranu života, drugi iznemogli prigibaju šiju i snose jade, teške i mučne jade paćenika. Sve pak skupa čini celokupno jedan narod s oba naličja iako težak, a ono pošten i svetao.

Da spomenemo samo nekoje pretstavnike te književnosti, o njihovim karakterističnim odlikama pisanja o selu i njegovu životu i običajima.

Uzmimo ili bolje rečeno, počnimo sa Đurom Jakšićem, koji u lirskom raspoloženju, s romantičnim duhom orta banatsko selo, koje on voli, prikazujući jadan i mučan život, pritisak nad seljakom s izvesnim osećajem u borbi seljaka za nacionalnu i socijalnu borbu. U njegovu pričanju preovlađuje pesnička krasnorečitost. Naročito od realista se ističe Milovan Glišić, koji pod uticajem ruskim, kao dete još priraslo za selo, opisuje savremeno selo srbijansko — stavljajući se u službu političkih i socijalno satiričkih ideja. On opeva i žigoše pokvareno činovništvo, naročito zelenaše i kaišare od kojih on brani seljaka koga voli srcem i dušom. On slika stvaran život pričajući glatko, jasno i prijazno, unoseći u svoje pričanje vedru šalu i srdačan humor.

Lazarević Laza slika seljaka i selo, varoš i varošane, Mačvu i Šabac idealistički i sentimentalno unoseći u svoje pričanje samog sebe, celu svoju slovensku osetljivu dušu. On je branio patrijarhalne porodice, morališe i u čas je sušiti optimista. On kažnjava porok i slavi pobjedu dobra u isti čas. On oseća život i ume da preda čitaocu živo i tečno s toliko umetničke lepote i spisateljske veštine, s toliko sklada i opažanja.

Ivo Čipiko, koji opisuje dalmatinski kraj uz Petra Kočića, koji opisuje Bosnu, pretstavlja nam odlična pretstavnika opisanja sela. Prvi i drugi uzimlju u zaštitu seljaka, prvi je zaljubljen u njega kao u more koje opisuje više i lepše nego itko u našoj književnosti, a drugi je pun životne snage i nacionalne energije kao što su i gore i brda bosanska puna života, koja on opisuje tako krasno.

U Kočićevim pričama oseća se razbuktala i rascvetala priroda, oseća se ritam života punog planinske svežine i mladičkog poleta. Kočić je osim toga borben, smeo i buntovan duh, on traži pravdu i slobodu seljaka potplaćenog od tuđina.

GLASNIK

Savezna takmičenja u odbojci. Dne 13 oktobra bila su u Beogradu savezna takmičenja u odbojci. Takmičili su članovi i muški naraštaj, te članice i naraštajke. Vodili su savezni načelnik br. dr. A. Pihler i savezna načelnica s. Skalar. Učestvovala su najbolje vrste članova iz župa: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Kragujevac, Sarajevo i Split; najbolje vrste članica iz župa: Maribor, Beograd, Zagreb i Sarajevo. Muški naraštaj bio je zastupan s najboljim vrstama iz župa: Zagreb, Beograd, Tuzla, Kranj i Kragujevac, a ženski naraštaj iz župa: Celje, Osijek, Kragujevac i Zagreb. Svega je nastupilo 124 takmičara i takmičarki u 19 vrsta.

Konačni uspeh članova je: I mesto Ljubljana sa $+194 - 61 = +133$ točke, II mesto Beograd sa $+193 - 82 = +111$ točaka, III mesto Zagreb sa $+144 - 90 = +54$ točke, IV mesto Kragujevac sa $+126 - 138 = -12$ točaka, V mesto Sarajevo sa $+95 - 144 = -49$ točaka i VI mesto Split sa $+63 - 150 = -87$ točaka.

Naročitu pozornost obratio je na sebe sa svojom lepom igrom naš muški i ženski naraštaj. Muški naraštaj plasirao se je ovako: I mesto Beograd sa $+160 - 21 = +139$ toč., II mesto Tuzla sa $+115 - 96 = +19$ toč., III mesto Zagreb sa $+85 - 97 = -12$ toč., IV mesto Kranj sa $+87 - 102 = -15$ toč. i V mesto Kragujevac sa $+72 - 103 = -31$ točka. Ženski naraštaj igrao je vrlo lepo, a mesta su podeljena ovako: I mesto Celje sa $+87 - 50 = +37$ točaka, II mesto Osijek sa $+84 - 52 = +32$ toč., III mesto Kragujevac sa $+72 - 71 = +1$ točka, IV mesto Zagreb sa $+37 - 90 = -53$ točke.

Članice su osvojile ova mesta: I mesto Maribor sa $+90 - 28 = +62$ toč., II mesto Beograd sa $+74 - 67 = +7$ toč., III mesto Zagreb sa $+50 - 81 = -31$ točka, IV mesto Sarajevo sa $+50 - 90 = -40$ točaka.

Uspehi ovih takmičenja potpuno zadovoljavaju, a naročito nas vesele uspehi naših naraštajaca i naraštajki, koji pokazuju sve veće zanimanje za ovu lepu granu telesnog uzgoja u našem Sokolstvu.

Posle ovih naših domaćih takmičenja održana su istog dana posle podne takmičenja za prvenstvo Saveza slov. Sokolstva. Na ovim takmičenjima učestvovala su vrste jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva te bugarskih Junaka.

Najpre je igrala jugoslovenska i bugarska muška vrsta. Naši su pobedili u prvom setu sa 15:9, a u drugom sa 15:7. Nato su nastupile naše i češkoslovačke članice. Pobedile su Čehoslovačkinje i to u prvom setu sa 15:7, a u drugom sa 15:1. U trećem takmičenju nastupila je muška vrsta češkoslovačka i bugarska. Pobedili su Čehoslovaci u prvom setu sa 15:2, a u drugom sa 15:5. Kao poslednji takmičili su Čehoslovaci i Jugosloveni, a pobedili su Čehoslovaci u prvoj igri sa 15:5, a u drugoj sa 15:7.

Soko na Jadranu br. 9—10, glasilo naših jadranskih župa Split, Šibenik-Zadar i Sušak-Rijeka posvetio je svoj zadnji dvo-broj XI olimpijskim igrama, koje će se održavati naredne 1936 godine u Berlinu. Broj je ilustrovan brojnim slikama i crtežima. U njemu je sadržano sve ono što mora da zanima svakog koji se zanima za telesni uzgoj i povest i značenje olimpizma; naročito je važan i za naše Sokole, koji se spremaju da naredne godine na ovom svetskom poprištu mere svoje snage i prikažu telesno-uzgojni sustav Sokolstva, odnosno Tiršev sustav. U ovom svečanom broju upoznaćemo se s najistaknutijim ličnostima olimpijskog pokreta, koji su napisali naročite članke za ovaj naš poznati sokolski časopis. Olimpijski deo »Sokola na Jadranu« uredio je naš poznati sokol-

ski radnik brat Hrvoje Macanović, a članke su napisali ovi poznati stručnjaci i pobornici olimpijske ideje: Comte Baillet Latour (Comt Bajè Latùr), Brisel; Avery Brundage (Evri Brenderž) Nju Jork; prof. dr. Franjo Bučar, Zagreb; Chr. Busch (Kr. Buš), Etlingen; Baron de Coubertin (baron Pjer de Kubertèn), Lozan; dr. Carl. Diem (dr. Karl Dim), Berlin; Miroslav Dobrin, Zagreb; dr. Gerhard Krause, Berlin; Hrvoje Macanović, Zagreb; prof. Alfred Schiff (Šif), Berlin; Trygve Utheim (Trigve Uthajm), Oslo.

Ovi su nam pisci jamstvo, da je ovaj broj na odličnoj visini i da preporučuje sam sebe.

Ovom svečanom broju »Sokola na Jadranu« cena je 5 Din, a naručuje se kod Sokolske župe Split. Toplo preporučamo.

XI olimpijske igre u Berlinu 1936 god.

Lani je na svečan način proslavljena 40-godišnjica osnivanja modernih olimpijskih igara. Baron Pierre de Coubertin (Pjer de Kuberten) nije mogao sebi ni zamisliti, kada je predlagao, da se po uzoru klasičnih grčkih olimpijskih igara uspostave periodičke utakmice najboljih amaterskih natecatelja, da će njegova misao tako brzo i tako potpuno osvojiti svet. Danas svi vidimo ogromni opći i posebni sportski uticaj olimpijskih igara.

Taj se uticaj osetio na mnogim i raznim područjima.

Glavna težnja plemenitog osnivača modernih olimpijada bila je, da najljepšu i najaktivniju mladost svih naroda i svih kontinenata skupi na jednoj miroljubivoj i otvorenoj utakmici, na kojoj će se sinovi raznih rasa i kultura upoznati, međusobno omeriti, jedni od drugih naučiti ono najbolje i najvrednije, i stvarati tako duh međunarodne solidarnosti i razumevanja. To je viši, posredni cilj olimpizma.

Neposredni cilj osnivanja modernih olimpijskih igara bio je napredak agonističkog sporta, produbljenje studija, usavršavanje sredstava modernog telesnog odgoja. Moderne olimpijske igre trebale su da posluže čim savršenijem odgoju zdrave, sposobne, borbene i aktivne nove generacije. Direktno kod onih, koji sudeluju na olimpijadama, a indirektno kod svih onih, koji i najmanje dođu u uticaj tog velikog svetskog pokreta, koji je danas posle sama 4 decenija snažno organizovan u 60 država.

Još nešto važna: olimpijske igre, kao i sve druge sportske utakmice uspešno su

sredstvo ne samo međunarodnog odgoja, već naročito nacionalnog odgoja. Za vreme, pre i posle igara, napori za što bolji uspeh na tim najvažnijim i najlepšim sportskim utakmicama uzbude zanimanje svih nacija, i svih pripadnika tih nacija u jednoj posebnoj sada već dobro poznatoj groznici konstruktivnog nacionalizma. Olimpijske igre su postale velika škoda nacionalnog kolektivizma.

I mnogo drugih materijalnih koristi ima čovečanstvo od olimpijskih igara. Priredivači olimpijskih igara (ranije privatna inicijativa, a danas posredno same države) velikim svojim planovima i pothvatima razgibaju sav privredni život nacije. Prirediti danas jednu olimpijadu znači i mobilizaciju velikih sredstava, gradnju skupih, ali trajnih i korisnih stadiona, ulepšavanje i preuđavanje prestolnica, usavršavanje prometa, svih javnih funkcija i čitavog pogona. To delovanje olimpijskih igara nije glavno, ali zato nije manje važno! A priliv stranaca, i veliki glas što ga sedište jedne olimpijade stekne kod milijuna ljudi, velika je i realna korist od olimpijada.

Sudelovanje Jugoslavije na XI olimpijskim igrama u Berlinu je za sada sigurno u ovim sportskim granama:

atletika, hrvanje, mačevanje, streljanje, ciklizam, kanoistika, plivanje, boks, gimnastika, veslanje, jahanje.

Otvoreno je pitanje nastupa Jugoslavije u modernom peteroboju, dizanje utega, nogometu, jedrenju i košarci (koju u sokolskim društvima vrlo dobro igraju). Sigurno je, da Jugoslavija neće nastupiti u hokeju, u polu i u rukometu.

Planovi su Jugoslavenskog olimpijskog odbora, da na olimpijskim igrama 1936, koje su zbog blizine Berlina Jugoslaviji najpovoljnije za brojno i potpuno sudelovanje Jugoslavije, pošalje čim više jugoslovenskih natecatelja, kako bi obogaćeni iskustvima te priredbe mogli ubrzano da podignu stepen svih grana jugoslovenskog sporta. Sledeća olimpijada biće verovatno u Tokiju, pa će tako naši takmičari 1940 godine imati vrlo malo prilike, da se takme na toj olimpijadi, vrlo skupoj za naše prilike.

Trošak za svakog natecatelja na berlinskoj olimpijadi poprečno će biti 3000 Din. Dakle, za 60 do 80 jugoslovenskih takmičara trebaće do četvrt milijuna dinara.

Jugoslavenski olimpijski odbor je sve-
stan teškoća s kojima će se morati boriti
da skupi toliku svotu, ali veruje da će ju-
goslovenski sportisti sami, a naročito broj-
ne hiljade prijatelja sporta u Jugoslaviji,
pomoći »olimpijski fond« i tako omogućiti
potpun i jak nastup Jugoslavije na olim-
pijskim igrama u Berlinu 1936 godine.

Zato kupujte »Olimpijski znak« po
5 dinara u korist »olimpijskog fonda«.

»Olympia 1936«. Naš poznati sokolski
radnik Hrvode Macanović iz Zagreba na-
pisao je i dao u štampu svoju petu knjigu.
To je prvo delo o olimpijskim igrama na
našem jeziku, pod naslovom »Olympia
1936«. Obuhvaća 150 stranica, bogato je
ilustrovano sa 60 slika i 6 tablica. Donosi
sve podatke o olimpijskim IV zimskim
igrama u Garmiš-Partenkirhenu i o XI let-
nim igrama u Berlinu 1936 godine. Pisac
je posetio ove godine nekoliko puta u no-
vinarskom poslu velike građevine i borili-
šta na kojima će se održavati sjajne me-
đunarodne utakmice, i to opisuje u svojoj
knjizi uz tačan službeni raspored svih do-
gođaja, sve tehničke, stručne i opće ras-
pise. Prikazuje cilj i načela modernih olim-
pijada, povest, donosi priloge osnivača i
vođa olimpijskog pokreta. Ova je knjiga
potrebna svakome, koji želi da poseti te
igre, ili da ih preko novina i radia prati.
Preporučamo tu knjigu. U pretplati je ce-
na 30 Din. Narudžbe na brata H. Maca-
novia, Zagreb, Medulićeva ulica 18 a.

Z A Š A L U

Lečenje. Lekar: »Vama je potreban od-
mor; najbolje je da se odlučite za dulji put
po moru. Možete li to načiniti?« — Boles-
nik: »Ja mislim da mogu. Ja sam, naime,
drugi kormilar na velikom brodu, pa smo se
baš prekjuče vratiti s dvogodišnjeg putov-
vanja po južnim morima.«

Ispravka. »Je li istina da ste rekli da
sam ja blesavac?« — Istina jeste — ali —
ja to nisam rekao.«

Na sudu. Sudac: »Što? Vi poričete što
ste već jednom priznali?« — Optuženik:
»Svakako. Moj me je advokat ubedio da
sam nevin.«

Pitanje. »Ja bih te, tatice, nešto pitao.«
— Samo guči hrabro, golube moj!« — »Ka-
da ti usnu noge, zatvoriš li onda i svoje
kurje oko?«

Junački otac. Frane: »Jao, tata, ja se
toliko bojim zubnog lekara.« — »Pa kako
se možeš tako bojati! Još nisi dobro seo na
stolicu, i već je zub vani.« — »Jesi li ti, tato,
dao vaditi koji zub?« — »Koji zub? Na
stotine, dragane moj!«

I opet lečenje. Lekar: »Uzmite od ovog
leka po jednu žlicu svako jutro, pre nego
idete u kancelariju. Ali nemojte zaboraviti
da ga valja svaki put dobro promućkati!« —
Bolesnik: »Ne bojte se, ta ja se vozim sva-
ki dan autobusom u kancelariju.«

Šofer i pešak. Šofer: »Što, sto hiljada
hoćete za nogu što sam Vam je pregazio?
Mislite li Vi da sam ja milionar?« — Pešak:
»A Vi možda mislite da sam ja stonoga!«

Višak mržnje: »Vaš sused je bio još na
obali, kad ste Vi pali u vodu. Zašto niste
vikali u pomoć?« — »Volim da se udavim
pre nego dobije ovaj ugursus odlikovanje
za spasavanje.«

Dobar stražar. »No, kako se poneo vaš
ćuko kod provale?« — »Sjajno, nije ni izla-
zio iz svoga skrovišta što je bila i njegova
sreća, jer bi mi inače provalnici tu skupo-
cenu životinju ukrali.«

Datum. »Pa kada misliš da sam ja to
Tebi obećao?« — »Bilo je jednog između
obadva zadnja dana u februaru!« — »Ha-
haha, što buncaš! Februar uopšte nema zad-
nja dva dana.«

Jadni pretci. »Ne razumem, kako su
mogli naši pretci da žive bez telefona, elek-
trike i radia!« — »Pa nisu ni mogli, ta svi
su umrli.«

Velikodušnost. »Vi ste, mladiću, meni
spasli život. Drage volje bih Vam dao 50
Din, ali imam uza se samo 100 Din.« — »Ne
smeta, skočite još jednom u Savu, ja ću
Vas opet izvući iz vode, pa nećemo biti je-
dan drugome ništa dužni.«

Novine. »Ima li, Petre, štogod novo u
novinama?« — »Jok, brate, uvek jedne te
iste stvari, samo se događaju uvek drugim
ljudima.«

Prefrigana Anka. Ankica je dobila bon-
bonijeru, punu najfinijih bonbona. Ponudi
redom sve tetke, ali one, naravno, ne uzmu
ništa. »Anice,« vikne majka, kad ona već
hoće slavodobitno da odmagli s punom bon-
bonijerom, »Anice, zar ujaka nećeš da po-
nudiš?« — »Neću,« odgovori mala odrešito,
»on će da uzme!«

Iz uredništva

Na dan Svih svetih seti se, dragi sokolski naraštaju, svih umrlih dragih s kojima si u srodstvu, pokojne sokolske braće i sestara, seti se svih onih nebrojenih junaka, koji su izgubili svoj život u svetskome ratu za oslobođenje i ujedinjenje naše domovine. Pohodi njihove grobove i ukrasi ih cvećem. Iskreno poštovanje prema pokojnicima treba da se tog dana odrazuje u srcima sokolskog naraštaja.

Kako »Sokolić« izlazi koncem svakog meseca, umoljavamo braću saradnike i sestre saradnice, da pošalju svoje rukopise, koji su aktuelni za naredni broj, pravovremeno uredništvu »Sokolića«.

Pozivamo sve sokolske jedinice, a naročito svu braću i sestre, da pridobiju čim više pretplatnika na »Sokolić«. Svako sokolsko društvo, svaka sokolska četa te svi naraštajci i naraštajke moraju biti pretplaćeni na »Sokolić«. Svi Sokoli su dužni da podupiru i šire svoju sokolsku štampu i da redovito podmiruju pretplatu.

Rešenja iz 8-9 broja „Sokolića“

Prva križanka. — Vodoravno: 1. Drač, 4. Pisa, 7. godec, 9. ta, 11. pot, 12. na, 13. ena, 15. mah, 16. Ida, 17. ker, 18. Aca, 20. dob, 22. ha, 23. Oto, 25. do, 26. Škoda, 28. teta, 29. Arta.

Navpično: 1. dete, 2. Ag, 3. Čop, 4. pet, 5. I. C. (Ivan Cankar), 6. Alah, 8. Don, 10. Anica, 12. narod, 14. Ada, 15. med, 18. ahat, 19. sto, 21. boza, 23. Oka, 24. oda, 26. št., 27. ar.

Druga križanka. — Vodoravno: 1. srd, 4. Vis, 7. Kazan, 10. od, 12. nas, 13. ko, 14. rep, 16. Lot, 17. Vukovar, 18. bik, 19. ban, 21. en, 22. oje, 24. ni, 25. pleme, 27. Kot, 28. ali.

Navpično: 2. RK, 3. dan, 4. vas, 5. in, 6. kor, 8. Zagorje, 9. kot, 11. Devin, 13. koran, 15. puk, 16. Lab, 18. beg, 20. Nil, 22. Olt, 23. Ema, 25. Po, 26. el.

Magična križaljka

(Zlatko Veritas, Sarajevo.)

1		2	3	4	5	6
	7					
		8				
			9			
				10		

Vodoravno i uspravno: 1) Prezime čuvenog hrvatskog pesnika iz prošlog veka imenom Fran (»Tamara«). 2) Ital. gram. član. 3) Pokaz. zamenica. 4) Kupalište (češki). 5) Rimska božica mira. 6) Jantar. 7) Stari divljački narod. 8) Grad u Rusiji na reci Oki. 9) Ostali. 10) Lat. prijedlog.

Rebus

(Zlatko Veritas, Sarajevo)

$$\frac{A}{S} \frac{A}{C+J} = \frac{S+L}{+} A$$

Rebus

(Zlatko Veritas, Sarajevo)

$$U = O = K \vee K$$

